

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... \$3.50
Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Telephone: CORTLANDT 4687.

NO. 228. — ŠTEV. 228.

NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 28, 1918. — SOBOTA, 28. SEPTEMBRA, 1918.

VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Bolgari za mir

Bolgarska je prosila francoskega poveljnika za premirje. — General d'Esperey ni dovolil. — Pripravljeno sprejeti delegate.

Pariz, Francija, 27. septembra. General Franchet d'Esperey, ki poveljuje zavezniškim armadam v Makedoniji, je hrojavil francoski vladi, da se mu je predstavil nek visji bolgarski častnik v imenu generala Terodova, ki poveljuje bolgarski armadi, ter ga prosil, da se prekine bojevanje za 48 ur, da mora priti dva poblašena delegata bolgarske vlade.

Finančni minister Liapčev in general Loukov, ki poveljuje drugimi bolgarski armadi, sta na potu v francoski glavni stan s privoljenjem kralja Ferdinanda, da se dogovorita glede pogojev premirja in eventualno tudi glede mirovnih pogojev.

General d'Esperey pravi, da je to najhujše samo preteza, da bi se mogle armade zopet sklopiti in da bi prišla ojačenja, zato je v svojem odgovoru odklonil premirje, obljubil pa je, da sprejme postavne pooblašene vladne delegate in da je naročil delegatom, ker ni bila vročena prošnja, da se posredoval, da se predstavi tudi angleškemu poveljniku, ki tvori del zavezniške armade.

Vsebinska odgovora francoskega poveljnika se glasi:

"Mož odgovor, katerega pošljem po bolgarskem zastopniku, ki nosi tozadevno pismo, ne more biti zaradi vojnega položaja drugačen kot sledeči:

"Ne morem dovoliti niti premirja niti prekinitve sovražnosti, ker bi se s tem prekinile operacije, ki so zdaj v teku. Z vsoto dolžno uljudnostjo pa bom sprejel delegate kraljeve bolgarske vlade, katero omenja vaša ekscelena v tem pismu, ako so postavni in imenovani. Ti delegati se naj zglasijo v angleški črti in jih naj spremlja parlamentarec."

Franchet d'Esperey.

Vojaški poveljnikom ne bodo dana glede prošnje nikakoli navodila, dokler ni dana prilika za posvetovanje med Francijo, Anglijo, Združenimi državami, Italijo in drugimi zavezniškimi vojaškimi operacijami se bodo med tem nadaljevale.

Poročilo generala d'Esperey-a je prišlo danes jutraj v francoski vojni urad, kjer so bili zbrani ministri predsednik Clemenceau in drugi ministri.

Ti poročila je bilo takoj objavljeno in vespovsod se je razpravljalo samo o bolgarski mirovni prošnji.

Sneg.

Rome, N. Y., 27. septembra. — V Lee Centre, 10 milj od tukaj, je padlo dovolj snega, da se se polkrla tla.

V Airondaeks je danes zapadele 4 palce na debelo.

Konjske tatvine na Dunaju.

Curich, Švica, 27. septembra. — Konjske tatvine so se na Dunaju razširile do takega obsega, da so morale nekatere trditi vstavitvi promet. Par dobrih konj velja \$5000 do \$6250. Vkradeni konji se ponavadi prodajajo klavneam. — Pred kratkim je bila izdana prepoved, da se ne sme objaviti cena konj, ki so namenjeni za mesarja. Zadržana poročila so jih cenila na \$1000 do \$1500.

Baker na fronti.

Z ameriško armado v Franciji 27. septembra. — Vojni tajnik Baker je na svojem povratku s fronte, kjer je bil večerjati priča pričetka ameriške ofenzive, šel skozi vaši v ozadju.

Košl je v pripravi gostilni, kjer je jedel v družbi ameriških in francoskih navadnih vojakov in nekaterih vaščanov, ne da bi ga bil kdo spoznal.

Besedilo predsednikovega govora

PREDSEDNIK WILSON JE PRETEKLO NOČ V METROPOLITAN OPERA HOUSE V NEW YORKU ODLOČNO ZAVRNIL VSE MIROVNE PONUDBE NEMČIJ IN NJENIH ZAVEZNIKOV. — VELIKO NAVDUŠENJE NAVZGOCH. — PREDSEDNIKOV GOVOR JE PREDSTAVLJAL OTVORITEV KAMPANJE ZA ČETRTO POSOJLO SVOBODE. — V SVOJEM GOVORU SE JE OMEJEVAL SKORAJ IZKLJUČNO NA RAZPRAVO GLEDE TAKOZVANE MIROVNE OFENZIVE CENTRALNIH ZAVEZNIKOV.

Polno besedilo predsednikovega govora je naslednje:

Sodržavljani:

Nahajam se tukaj da pospešim vojno posojilo. To bo storjeno uspešno in z navdušenjem od strani stoštev domoljubnih in neumornih mož in žensk, ki so prevzeli nalogo predstaviti vam in vsem našim državljanom po deželi to veliko nalogo. Jaz popolnoma ni ne dvomim o njih popolnem uspehu, kajti poznam njih duha ter duha dežele.

Moje zaupanje je potrjeno razen tega vsled smotrnosti in izkušene sodelovanja bankirjev tukaj in vespovsod, ki nudijo svojo neprečeljno pomoč in vodstvo. Prišel sem prej semkaj, da najdem priko predložit vam par misli, katerih domnevam, da vam bodo služile v to in v tisto v polnejši meri kot prej, da spoznavate velike cilje, za katere gre in v name, da cenite in sprejemate s tem večjim navdušenjem veliki pomen dolžnosti podpiranja vlade od strani vseh ljudi, in z vsemi sredstvi do skrajnosti žrtvovanja in zatajevanja samega sebe. Noben mož ali ženska, ki je resnično spoznal, kaj pomeni ta vojna, se ne more obotavljati pri dajanju do skrajne meje tega, kar ima. — Moja misija danes zvečer tukaj pa je, skušati pojasniti še enkrat, kaj ta vojna dejanski pomeni. Ne boste potrebovali nikakega nadaljnega navdušenja ali opominjanja na svojo dolžnost.

Ob vsakem obratu vojne pridobivamo na vedno bolj sveži zavesti tega, kaj hočemo doseči s pomočjo vojne. Kadar so naša upanja in pričakovanja najbolj razburjena, takrat mislimo bolj odločno kot prej na cilje, ki so odvisni od izida in namene, katere je treba vdeleževati s tem. Cela stvar ima pozitivno in povsem definiran namene, katerih nismo določili in katerih ne moremo izpremeniti. Ni jih vstvaril nikak državnik, nobena zbornica in izpremeniti jih ne more noben državnik in nobena zbornica. Porodili so se iz prave narave in vseh okoliščin vojne. Vse, kar morejo državniki ali zborovanja storiti, je to, da jih izvedejo ali pa izdajo. Mogoče niso bili jasni v pričetku. Sedaj pa so popolnoma jasni.

Vojna je trajala več kot štiri leta in ves svet je bil zapleten vanjo. Skupna volja človeštva je bila nadomeščena za posebne namene posameznih držav. Posamezni državniki so mogoče započeli konflikt, a niti oni in tudi ne njih asprotniki ga ne morejo vstaviti po svoji lastni volji. To je postala vojna narodov in narodov vseh vrst vsake mere in stopnje sile in razlike sreče so zapleteni v njen obrazložitveni proces — izpremembe in uravnave. Prišli smo v to vojno, ki je postal njen značaj popolnoma določen ter je bilo jasno, da ne more stati noben narod na strani in da ne more biti noben narod brezbržen z ozirom na nje izid. Izzivajo vojne je seglo do srečavke stvari, katero smo ljubili in za katero smo živeli. Klje vojne je postal jasen ter se oprijel naših src. Naši bratje iz številnih dežel ter tudi naši umorjeni bodi morjem so nas pozivali, in mi smo jim odgovorili trdno in odločno.

Zrak nad nami je bil čist. Vide-li smo vse stvari v njih polnih pripravljenosti razmerjih kot so bile. Gledali pa smo jih s stalnimi pogledi in z nepremičnim razumevanjem. Sprejeli smo cilje vojne kot dejstva, ne kot jih je kak skupina ljudi tukaj ali tam dosežaj dočela ter ne moremo sprejeti nobega izida, ki pravično in končno ne uravnava. Cilji pa so naslednji:

— Ali naj se vojaški sili kateregakoli naroda ali skupini narodov dovolj določiti srečo narodov nad katerimi nimajo pravice vladanja razven pravice sile?

— Ali naj bo močnim narodom svobodno zatirati slabe narode ter jih podrežati svojim lastnim namenom in interesom?

— Ali naj se vlada narode celovito v njih notranjih zadevah potom samovoljne in neodgovorne sile ali s pomočjo lastne volje in izbire?

— Ali naj obstaja skupen standard pravice in privilegijev za vse narode, ali pa naj dela močni, kar hoče ter trpi slabi brez poprave?

— Ali naj bo zatrdilo pravice o mahljivo in odvisno od slučajne zveze, ali pa naj obstaja skupno soglasje, zahtevajoče vpoštovanje skupnih pravice?

Noben človek, nobena skupina ljudi si ni izbrala tega kot cilja tega boja. Kljub temu pa so to nje cilji in te je treba doseči, — potom dogovora ali kompromisa ali uravnave interesov, temveč končno in enkrat za vselej ter s polnim in soglasnim sprejemom principa, da so interesi najslabšega prav tako sveti kot interesi najmočnejšega.

To je, kar mislimo, ko govorimo o trajnem miru, če govorimo o njem odkritosrčno, inteligentno in z resničnim spoznavanjem stvari s katero se moramo pečati. Mi vs. soglašamo v tem, da ni mogoče doseči nobenega miru potom katerekoli vrste barantanja ali kompromisa z vladami centralnih držav, kajti mi smo se že pečali žnji mi ter videli te pečati se z drugimi vladami, ki so bile vdeležene v tem boju, namreč v Brest-Litovsku in Bukarestu.

Centralne vlade so nas prepričale, da so brez časti in da ne namenjajo pravice. One se ne držijo nikakih dogovorov. Ne sprejemajo nikakih principov razen sile in svojih lastnih interesov. One same so onemogočile mir. Nemški narod se mora v tem času v polni meri zavedati, da ne moremo mi sprejeti besed onih, ki so nam: sile napraviti to vojno. Mi ne govorimo istega jezika in ne mislimo iste misli dogovora.

Glavne važnosti je, da smo tudi v polnem soglasju glede tega, da naj se ne sklene nobenega miru potom katerekoli vrste kompromisov ali zaviranja principov, katere smo spoznali za one, ki nam vodijo v boj. Glede tega bi ne smel obstajati noben dvom. Vsed tega si jemljem prostost, da govorim popolnoma odkritosrčno glede praktičnih stvari, ki so pri tem prizadete.

Če je v dejanju in resnici skupni namen vlad, združenih proti Nemčiji in narodom, katerim vlada, kot domnevam jaz, da se doseže potom bodočih uravnave varen in trajen mir, potem je potreba da bodo vsi, ki bomo sedli za mirovno mizo, prišli pripravljeni in voljni plačati ceno, edino ceno, ki bo pridobila mir, ter tudi voljni in pripravljeni ustraviti na kak plodonosen način edino orodje katerega je mogoče zagotoviti, da se bo mirovne dogovore spoštovalo in izvršilo.

Cena je nepristranska pravica v vsaki točki uravnave, ne glede na to kojeja interesi so dotaknjeni in ne le nepristranska pravica, temveč tudi zadovoljstvo različnih narodov, kojih usode so odvisne od tega. To neodvisno in bistveno orodje je liga narodov, stvarjena soglasno z dogovori, ki bodo uspešni. Brez takega orodja, potom katerega je mogoče zajamčiti miru, bi mir počival v sloni deloma na besedi brezpostavnežev in le na tej besedi. Nemčija se mora oprostiti svojega značaja, ne pot tega, kar se bo zgodilo ob mirni mizi, temveč potom tega, kar bo sledilo.

Kot vidim, mora biti ustava in stvarjenje te lige narodov ter jasno določanje njenih ciljev del in

nje in za skupno vzdržanje skupnih pravice.

Napravil sem to analizo mednarodnega položaja, katerega je vstvarila vojna, seveda ne zato ker bi dvomil, če so voditelji velikih narodov zvezani z nami, istega duha ter zasledujo iste namene temveč raditega, ker postaja ozračje sedaj zopet temnejše vsled megal in neutemeljenih dvomov sveta in ker je potreba zopet enkrat zavrniti vse neodgovorne govore nje glede mirovnih intrig ter oslabljene morale. Raditega je treba reči z najbolj priprostim besedami zopet in zopet, kar je bilo rečeno prej, prav tako priprosto in s še manj pobarvanimi izrazi.

Kot sem rekel jaz, nisem niti jaz ter ni niti katerekoli drugi človek v vladni avtoriteti ustvaril ali dal obliko izidom in ciljem te vojne. Prilagodil sem se jim s takim pogledom, kot sem ga imel na razpolago. Stvil pa sem si na razpolago z veseljem in sklepom, ki je postajal vedno bolj gorak in vedno bolj zaupen, čimbolj so postajali cilji jasnejši in jasnejši. Sedaj je očitno, da so to cilji, od katerih se ne more odločiti noben človek razen namenoma. Obvezal sem se boriti zanje, kajti časi in okoliščine so te cilje razkrile meni in tudi celim svetu. Naše navdušenje za te cilje raste ter postaja vedno bolj neodoljiv in ti cilji stoje na obzorju boljbolj jasni in razločni.

Sile pa, ki se bore zanje, se sklepajo vedno tesneje in tesneje, organizirajo svoje milijone v vedno boljbolj nepremagljivo silo, čimbolj postajajo jasni cilji in nameni prizadetih narodov.

Posebnost te velike vojne je, da so državniki sicer lovili definicije, glede njih namenov ter včasih izpremenili svoje temelje in nazore da so pa mase narodov, o katerih so državniki domnevali, da jih vodijo ter navajajo, postale vedno bolj zavestne, vedno bolj in bolj gotove, glede tega, za kar se bore.

Narodni cilji so vedno bolj stopali v ozadje in na njih mesto so stopili skupni cilji prosvetljenega človeštva. Sveti navadnih ljudi se postali vedno bolj združeni, kot pa svet sofisticiranih javnih ljudi, ki še vedno mislijo, da igrajo uloge sile in da se potezajo za velike namene. Raditega pa sem tudi rekel, da je to vojna narodov, ne pa vojna držav. Državni morajo slediti izidešnim skupni misli, ali pa morajo poginiti.

Domnevam, da je to označenje dejstva, da so skupine in zveze številnih vrst priprostega vsakdanjega naroda ki zahtevajo skoro vedno, kadar so prišli skupaj, da jim voditelji njih vlad jasno izjavijo, kaj iščejo v tej vojni in kaj domnevajo, da naj bodo končni izidi končne uravnave. Niso se dovoljni s tem, kar se jim je reklo. Vse kaže njih strah, da do bivajo to, za kar prosijo, le v izrazih državnikov, le v izrazih ritorialnih uravnave ter razdelitve sile, ne pa v izrazih širokorašnovane pravičnosti usmiljenja miru in zadovoljstva, ki je globoko koreninjeno v zatiranih in omejenih množah in ženskah ter v zaslužnih narodih, kateri domnevajo, da sta pravica in usmiljenost edini vredni stvari vojevati se naprej vojno, ki je obsegla ves svet.

Mogoče niso državniki vedno spoznali tega izpremenjenega sveta celotnega sveta politike in akcije. Mogoče niso vedno odgovarjali na direktni način na vprašanja, katere so jim stavili, ker niso vedeli, kako globoko so bila ta vprašanja in kake odgovore so zahtevala.

Jaz pa sem za enega in ves ves, da smem zopet in zopet poskusiti odgovoriti na to, v upanju da vedno bolj in bolj pojasnim ozračje sveta za skupno razumevanje.

Prvič mora nepristranska pravica involvirati nikakega razlikovanja med onimi, proti katerim hočemo biti pravični in proti onim proti katerim nečemo biti pravični. Biti mora to pravičnost, ki ne pozna nikakih favoritov ter ne pozna nikakega standarda razen onega enakih pravice različnih prizadetih narodov.

V drugi vrsti se ne more nikakih posebnih ali separatnih interesov kateregakoli posameznega naroda ali skupine narodov napraviti temeljem kateregakoli dela uravnave, ki bi ne soglašala skupnim interesom vseh.

Tretjič ne more biti noben h lig ali zvez ali posameznih dogovorov in sporazumov med splošno družino lige narodov.

Četrtič ne more biti in prav posebnost nikakih špeciialnih sebičnih gospodarskih kombinacij v ligi in nikake uporabe katerekoli oblike ekonomskega bojkota ali izključenja izvzemši kot ekonomsko kaznen potom izključenja s tržišča sveta, katero moč naj bi se izročilo listi narodov sami kot sredstvo discipline in kontrole.

Petič naj bi se vse mednarodne dogovore in pogodbe objavilo v svoji popolnosti celemu ostalemu svetu.

Posebne zveze in gospodarska tekovanja ter sovrženja so bila v modernem svetu oblen mir na črtov in strasti, ki so započele vojno. Neodkritosrčen in tudi negotov mir bi bil oni, ki bi ne izključili teht virov na odločen in obvezen način.

Zaupanje, v katerem si drzнем govoriti našemu narodu v teh zadevah, ne izvira le iz naših tradicij ter dobroznanih principov mednarodne akcije, katere smo vedno vpoštevali ter jim sledili.

V istem stavku, v katerem pravim, da ne bodo stopile Združene države v nikake posebne dogovore s posameznimi narodi, naj rečem tudi, da so Združene države pripravljene prevzeti svoj polni delež odgovornosti za vzdržanje skupnih dogovorov, na katerih mora odsej naprej počivati mir sveta.

Še vedno čitamo nesmrtno svarilo Washingtona proti "zapletajočim zvezam" s polnim razumevanjem ter odgovarjajočem namenu.

Zapletajo pa le posamezne in omejene zveze in mi spoznavamo ter sprejemamo dolžnost novega dne, v katerem nam je dovoljeno upati na splošno zvezo, ki se bo izognila zapletam in izčistila ozračje sveta za skupno razumevanje.

Moje besedilo predstavlja vse mirovne ponudbe Nemčij in njenih zaveznikov. — Veliko navdušenje navzgoch. — Predsednikov govor je predstavljal otvoritev kampanje za četrto posojilo slobode. — V svojem govoru se je omejeval skoraj izključno na razpravo glede takozvane mirovne ofenzive centralnih zaveznikov.

Vladivostok, Sibirija, 27. sept. Polkovnik Butenko, proviziorni poveljnik oboroženih sil pomorske province, je v Vladivostoku in vladivostokem okraju razglasil prekli sod v soglasju z ruskimi vojnimi predpisi in odredbami za trdnjave v vojnem času.

Zavezi ki poveljniki so odredili petročili in bodo, ako bo potrebno, tudi pomagali, da se izvršuje. Odredba je naperjena proti sovražnim agentom, prodajalcem orožja in proti vsem onim, ki se poskušajo vmešavati v vojaške operacije. Zavezniki so že dalj časa nameravali vpeljati prekli sod, ker ni bilo nobene civilne in policijske uprave. Polkovnik je sledil polkovniku Tolstovu, ki se je pred kratkim odpovedal ter uživa zaupanje in priznanje zaveznikov.

Poveljnik češko-slovaških čet general Gaida pravi, da bi mogel ako bi imel tri divizije zavezniških čet, držati boljševiske čete na sedanjih črti toliko časa, da bi mogli Rusi v Sibiriji zbrati zadostno armado. General Diedrichs in dva druga češko-slovaška voditelja so pričelo z organizacijo take armade in pomagati vladi v Omsku in Samari.

Zagotavlja se, da se politični položaj jasni in skupini v Omsku in Samari poravnava vse spore, ki so kdaj obstojali. Poroča se tudi da se bo general Horvat vrnil na svoje prejšnje mesto kot ravnatelj kitajske vzhodne železnice.

Pariz, Francija, 27. septembra. Danes je srbska vojna misija objavila, da operira z zavezniškimi na murmanskem obrežju v severni Rusiji velik oddelek srbskih čet. Od delki Srbov in JUGOSLOVANOV — se glasi dalje — se vdeležujejo operacij zavezniških armad v Sibiriji.

Avstrijci na zapadni fronti. Dunaj, Avstrija, 27. septembra. Na zapadnem bojišču — pravi da našnje oficijelno poročilo avstrijskega vojnega urada — se avstro-ogrski čete slavno vedeležujejo bojev zapadno od Mozele.

N'Annunzio je letel čez Alpe. Pariz, Francija, 27. septembra. Italijanski pesnik in avijatik Gabriele d'Annunzio je večerj s svojim aeroplanom, s katerim je prišel iz Italije čez Alpe, pristal v Franciji. Letel je 290 milj.

D'Annunzio je večerj dopoldne zapustil Turin in je prišel v Chalon, za francosko fronto okoli poldneva. Pot je napravil zelo naglo, dasi so zračni pogoji nad Alpami zelo neugodni. Rabil je isti aeroplan, v katerem je v avgustu poletel nad Dunaj, kjer je metal pamflete; stroj je vodil tudi isti pilot, namreč Palli.

Ameriško orožje. Washington, D. C., 27. sept. — Kakor je danes objavil artilerijski urad, so Združene države v času odkar so stopile v vojno, izdelale 146.332 strojnih pušk, 2.437.297 navadnih pušk vseh vrst in 221.801 pištol.

POZOR SLAMNIKARJI! Pri tvrčki Vogel & Salzmann, 746 Broadway, je izbruhnila stavka, da naj pri tej tvrčki več ne delajo, dokler naša unija zadeve ne uredi, da se ugoti zahtevam delavcev in delavk.

nemške čete primorane umakniti se iz prve bojne črte do Montblainville ter do ovinka Mozele severovzhodno od Montfaucon.

Iz Sibirije

V Vladivostoku je bil razglašen prekli sod. — Zavezniki poveljniki se strinjajo z odredbo.

Vladivostok, Sibirija, 27. sept. Polkovnik Butenko, proviziorni poveljnik oboroženih sil pomorske province, je v Vladivostoku in vladivostokem okraju razglasil prekli sod v soglasju z ruskimi vojnimi predpisi in odredbami za trdnjave v vojnem času.

Zavezi ki poveljniki so odredili petročili in bodo, ako bo potrebno, tudi pomagali, da se izvršuje. Odredba je naperjena proti sovražnim agentom, prodajalcem orožja in proti vsem onim, ki se poskušajo vmešavati v vojaške operacije. Zavezniki so že dalj časa nameravali vpeljati prekli sod, ker ni bilo nobene civilne in policijske uprave. Polkovnik je sledil polkovniku Tolstovu, ki se je pred kratkim odpovedal ter uživa zaupanje in priznanje zaveznikov.

Poveljnik češko-slovaških čet general Gaida pravi, da bi mogel ako bi imel tri divizije zavezniških čet, držati boljševiske čete na sedanjih črti toliko časa, da bi mogli Rusi v Sibiriji zbrati zadostno armado. General Diedrichs in dva druga češko-slovaška voditelja so pričelo z organizacijo take armade in pomagati vladi v Omsku in Samari.

Zagotavlja se, da se politični položaj jasni in skupini v Omsku in Samari poravnava vse spore, ki so kdaj obstojali. Poroča se tudi da se bo general Horvat vrnil na svoje prejšnje mesto kot ravnatelj kitajske vzhodne železnice.

Pariz, Francija, 27. septembra. Danes je srbska vojna misija objavila, da operira z zavezniškimi na murmanskem obrežju v severni Rusiji velik oddelek srbskih čet. Od delki Srbov in JUGOSLOVANOV — se glasi dalje — se vdeležujejo operacij zavezniških armad v Sibiriji.

Avstrijci na zapadni fronti. Dunaj, Avstrija, 27. septembra. Na zapadnem bojišču — pravi da našnje oficijelno poročilo avstrijskega vojnega urada — se avstro-ogrski čete slavno vedeležujejo bojev zapadno od Mozele.

N'Annunzio je letel čez Alpe. Pariz, Francija, 27. septembra. Italijanski pesnik in avijatik Gabriele d'Annunzio je večerj s svojim aeroplanom, s katerim je prišel iz Italije čez Alpe, pristal v Franciji. Letel je 290 milj.

D'Annunzio je večerj dopoldne zapustil Turin in je prišel v Chalon, za francosko fronto okoli poldneva. Pot je napravil zelo naglo, dasi so zračni pogoji nad Alpami zelo neugodni. Rabil je isti aeroplan, v katerem je v avgustu poletel nad Dunaj, kjer je metal pamflete; stroj je vodil tudi isti pilot, namreč Palli.

Ameriško orožje. Washington, D. C., 27. sept. — Kakor je danes objavil artilerijski urad, so Združene države v času odkar so stopile v vojno, izdelale 146.332 strojnih pušk, 2.437.297 navadnih pušk vseh vrst in 221.801 pištol.

POZOR SLAMNIKARJI! Pri tvrčki Vogel & Salzmann, 746 Broadway, je izbruhnila stavka, da naj pri tej tvrčki več ne delajo, dokler naša unija zadeve ne uredi, da se ugoti zahtevam delavcev in delavk.

nemške čete primorane umakniti se iz prve bojne črte do Montblainville ter do ovinka Mozele severovzhodno od Montfaucon.

Amer. ofenziva

Amerikanci napredujejo. — Vjeli so 18 tisoč Nemcev. — Zavzeli 20 mest. Mnogo vojnega materijala.

Pariz, Francija, 28. septembra. Francoske in angleške čete, ki so dijno ofenzivo v Champagne in Argonih, so zajele 18 tisoč ujetnikov ter od večerj na nekaterih mestih napredovale za 20 milj. Nemci se bore obupno, da bi odbržali črto.

Francosko nočno poročilo pravi, da so francoske čete v dveh dneh zajele 10 tisoč ujetnikov ter napredovale 5 milj. Amerikanci so vjeli 8000 mož, med njimi 125 častnikov. Francozi operirajo levo od Argonov. Amerikanci pa desno.

Nemci naglo vporabljajo svoje rezerve v brezuspešnem poskusu zadržati Amerikance in Francoze. Zadržati poročilo pravi, da so Amerikanci zavzeli 20 mest na front 20 milj.

Na nekaterih krajih je bilo prodiranje tako naglo, da je pehoti morala operirati brez topništva, kajti topničarji so se bali, da bodo streljali na svoje lastne čete.

Danes popoldne je bilo hudo artilerijsko streljanje zapadno od Montblainville in jugozapadno od Charpentery, kar prča, da poskušajo Nemci utrditi svojo novo črto. Znano je, da se sovražnik zbira v Cierges, v gozdu pri Cierges in v gozlu Mont. Sinoči so bili vsi kraji močno obstreljevani.

Poroča se tudi o požarh v okoličih Hagamant ter Brjeulles, severno od Verduna. Ti požari kažejo, da sovražnik zaiga municijska skladišča, ali pa jih je zažgal obstreljevanje ameriške artilerije.

Amerikanci so dosegli vse in še več, kar so nameravali. Amerikanci prodirajo skozi zelo težavno ozemlje in večinoma skozi gozde.

Argonski gozd je "mrtva zemlja", ker leži med obema nadobno bolj in bolj pojasnim sprotinima armadama.

Sovražnik je priznal, da so bile

"GLAS NARODA"

NEW YORK PUBLISHING COMPANY

(Slovenian Daily.)

Printed and published by the
(a corporation.)

FRANK BAKER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Na celo leto volja list na Ameriko. Za celo leto na mesto New York \$5.00
na Canada. \$2.50 Za pol leta na mesto New York. \$2.50
Na pol leta. \$2.00 Za četrt leta na mesto New York. \$1.50
Na četrt leta. \$1.00 Za inostranstvo na celo leto. \$3.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA"

("Voice of the People")

Printed every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$3.50.

Advertisements on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo.

Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order.

Prejeto izplačilo kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi pošilja (izplačilo)
naslan, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"

82 Cortlandt St. New York City.

Telefon: 2876 Cortlandt.

Mal položi dar - domu na oltar!

Za armado, za junaki in umirajočimi ljudmi, stoji narod. Narod, oni stotih milijonov, ki se zavzema za to, za kar se zavzema armada. Zato se ta armada tudi bori in umira.

Ta armada se nahaja globoko sredi dima in vrisa bitke, ker se nahaja tritisočmilij od njenega doma sorodnega naroda, ki smatra principije človeške prostosti za svete. Ta narod je enega duha in njegova armada je ena roka.

Ta narod predstavlja vero in posvečenje eni osnovni stvari. Armada je orodje, da se to osnovno stvar udeleži in to kljub neugodnim prilikam ter vedno pretči smrti.

Ne zadostuje, da se človek udeleži v stvar, da privoli v boj ter pušči armado oditi. Odgovornost, preiskunja in bistvo vere, katero se je toliko časa smatralo za nekaj ugotovljenega, se šele pričinja. Kot se bori armada neumorno in brez odmora, tako se mora narod posvečati samega brez odmora in brez oddihljaja.

Armada sama zase predstavlja le skupino moči, ki so oboroženi, ki pa ne poznajo nobenega posebnega namena. S svojim narodom v ozadju pa armada živi ter je v posesti plamenečega duha in stremljenja, ki je ne bo zapustilo in ki se ji ne bo izneverilo ali se uklonilo pred kako zapreko na poti do zmage.

Iz vsega tega pa se poraja Posojilo Svobode kot nekaj simbol.

To posojilo je le reflektirana slika narodne vere v človeško prostost ter obenem tudi merilo narodne vere. Če je to le mlačna vera, ohlajena vsled številnih pridržkov, vera polovičnega sprejema, vera, katero se sprejme in zopet odloži v lahkih trenutkih, potem bo tudi dajanje slučajno in malenkostno.

Le potom čudnega žrtvovanja, dajanja, dokler ni telo izčrpano ter duša izmučena, le potom skrajne predaje v roke neomadeževanemu namenu more postati volja naroda do prostosti pregibaln, sila čudnega pomena.

Milijonom, ki bore veliko bitko v Franciji, bo pomenjalo Posojilo Svobode zagotovilo besedo preko nečestitih milj.

Liberty obveznice so obveznice v več kot enem smislu. Predstavljajo namreč narodno jamstvo, njega dano moško besedo.

Za one, ki so ostali zadaj, pomenjajo tudi žrtvovalni altar!

Zakaj se borimo?

"Mi ne želimo nikakih osvojevanj, nikake nadvlade, nikakih vojnih odškodnin in nikakega povračila za naše žrtve. Mi smo le eden izmed prvobojnikov za pravice človeštva. Zadovoljni bomo, ko se bo te pravice napravilo tako varnim, kot jih moreta napraviti varnim vera in prostost naroda".

Predsednik WILSON.

Priznali smo že neodvisnost čisto-slovaške države. Naš predsednik se je izjavil za prosto in neodvisno Poljsko. Zabljudili smo se obnavljati Rusijo kot narod, ki bo spoštoval samega sebe. Zajamčili smo zopetno obnovitev Belgije.

Izpolniti moramo svoje obljube in svoja jamstva. Zmagati moramo ne za kratek čas, temveč za vse čase. Da pa zmagamo v vojni, moramo poraziti Nemčijo odločno na bojnem polju.

Da zmagamo v vojni, moramo posoditi denar — vaš denar — svoj denar — res denar, ki ga moremo — vladi, da opremi vojske, gradi ladje, za prevažanje slednjih, da prehranja, da izdeluje municijo, topove in opremo zanje. Staviti moramo na polje ameriške armade, ki bo dosti velika, da požene Nemce nazaj onstran Rena — nazaj v Berlin, če potreba.

Kupovati moramo Liberty obveznice po naših skrajnih mejah — za zmago, ki bo zagotovila prostost sveta.

Kupite svoje obveznice še danes — največja obveznost so, ki jo morete kupiti.

Pričetek moledovanj

Govor državnega koncilarja von Hertlinga pred glavnim komitejem nemškega državnega zbora je bil poln samopomilovalnih in samopravičevalnih fraz. Bila je to dolga lamentacija glede predmeta, da se je nemška stališče in nemške namene izza leta 1914 kruto in fatalno napačno razumevalo.

Hertling — mračni bavarski filozof — ki je zmešal svoje lastne očitke katoliške pobožnosti z brutalnim krvavim in železnim cinizmom Bismarcka, pripoveduje svetu še enkrat, da je bilo sree Nemčije še vedno na pravem mestu.

Le nepričakovani dogodki kot kršenje belgijske nevtralnosti ter uničenje Rusije so baje ustvarili nesrečni utis, da je potegnila Nemčija meč v drugem namenu kot v onem samooobrambenem.

Nemčija, — tako nesramno trdi njen kapeljar — je žrtve zasledovanja ter zlobnega napačnega predstavljanja. Kadar pa išče Nemčija pravičen in razumen mir, pa trdijo zavezniški na podlagi zemljevidov, da upa z mirom ohraniti nekaj svojih sedanjih teritorialnih pridobitev.

Čudna stvar je za "pravičnega" nemškega državnika, kojega žepi so polni plena, stopiti naprej ter ponuditi mirovna pogajanja. Nemška psihologija je prav posebnega značaja. Nemei mogoče razumejo same eshe. Njih lastne duševne in moralne omejitve pa so take, da ne morejo nikdar stopiti v umstveni krog ostalega sveta.

Ko je rekel von Hertling, da je pripravljen skleniti mir brez — aneksij in vojnih odškodnin, je mislil, da ga bodo narodi, ki so v vojni z Nemčijo, prijeli za besedo. Mislil je to celo vsprito žalostnih skušenjv Rusiji, ki je sprejela izjavo nemškega državnega zbora, glede miru brez aneksij in vojnih odškodnin za polnovredno stvar,

STRIC SAM JE NA VSE PRIPRAVLJEN.



katero pa se je pozneje brez usmiljenja raztrgalo ter prisililo plačati veljansko vojno odškodnino.

Nemec vedno zaupa v samega sebe. On ve, da sme prelomiti svojo besedo kadarkoli se mu zdi priključno.

Zanj je laž čim večnosti, če gre pri tem za korist države. Ostali svet pa je vse to že davno izprevidel. Zavezniške sile so postopale z gotovostjo: von Hertlinga natančno na način kot so bila vredna. Po miru v Brest-Litovsku in Bukarešti ne bo nikdar več nobena vlada verovala niti najmanj v nemške obljube, če ne bo vnaprejšnjudo ter dalo na razpolago polnih jamstev za izvršenje teh obljub.

Von Hertling je izjavil, da se je Nemčija odpovedala osvojevanjem, a njegove besede niso imele v sebi nikake prepričljivosti. Dan potem, ko je govoril Hertling pred glavnim komitejem nemškega državnega zbora, je imel podkancelar Payer nagovor pred isto zbornico, v katerem je surovo izjavil, da morata brestlitovska in bukarška pogodba obveljaviti in obstajati. Rekel je, da se ti dve pogodbi ne sme podvreči reviziji od strani kakšne splošne mirovne konference.

Prav gotovo se ja ne bo nikdar predložilo kakšni splošni mirovni konferenci, dokler bo Nemčija v stanu kaj takega prepričati. Nemei ne gojijo za sedaj nikakih ambicij, da bi dovedli do mira potom poplave. Njih edina mirovna ideja je ona kompromisa, potom katerega upajo ohraniti največji del po krivici pridobljenega plena.

Jadikovanje koncilarja von Hertlinga glede slabih manir in brezsrčnosti sovražnikov Nemčije bi bilo smešno, če bi ne bilo tako — tragično.

Tragedija pa leži v tem, ker nemški duh ne more spoznati dejstva, da je izgubil čeli zunanji svet vero v nemško poštenost ter v nemški respekt do samega sebe.

Nemci ne priznavajo nobenega drugega zakona kot prisiljenje, nobenega razsodnika razen meča. Nemci pa se bodo morali konečno podvreči miru razuma in pravičnosti ter plačati kazen za zločine.

To pa se bo zgodilo šele tedaj, ko bodo izvedli zavezniški svojo silo do skrajnosti, katero so obljubili izvajati do konca.

Umirajoče cesarstvo

Spisal dr. Bogumil Vošnjak.

(Nadaljevanje.)

Stare tendence pa so še vedno žive. V angleškem javnem mnenju ne vlada še močna in neizpremenljiva volja do razkosanja Avstrije in slučajno zmage zaveznikov. Odločna volja te vrste pa je absolutno potrebna. V drugem slučaju obstaja nevarnost, da bi slabotna odločitev od strani zaveznikov rešila Avstrijo propada. Anglija je najmočnejša država med zavezniški in ker je v finančnem in političnem smislu resnično vodilni kamen zvezde, bi morala tudi ona prevzeti vodstvo pri bodoči uravnavi.

Anglija je bila vedno prvobojni telj neintervencije. Ali je ta princip še dandanes merodajen? Absolutna avtoriteta državne suverenosti je izginila in če hočemo ugotoviti resnično evropsko družabništvo, se ne smemo bati povdarka pravice, da se vmešavamo v zadeve države, koje javna prava ali pravzaprav, koje javne krivice po polnoma nasprotujejo boljšemu sporazumu in boljšemu razmerju med narodi. Kršitelja miru je trebal kaznovati v interesu vseh.

današnje diplomate. Evropa potrebuje danes pravično politiko, ki bo popolnoma pometla na stran stare smeti.

Treba je ljudi, ki so globoko prepričani, da je treba položiti temelje za resnično novo Evropo. Brez radikalnih izprememb pa kaj takega sploh ni mogoče.

Profesionalni diplomati vidijo v ustvarjanju novih držav znanih, ce novih težkoč. Brez vsakega predidečega poznavanja zemlje, pisja in statistike se morajo sedaj pečati z Jugoslavijo in Češko. Ničesar kot nove zmede, si mislijo. Diplomati pa so bili narejeni za narode, ne pa narodi za diplomate.

Če bo habsburško cesarstvo prenehalo obstajati, kaj se bo ustvarilo na njega mestu? Priznavamo, da je problem zelo kompleksen in težak. Pomeni namreč likvidacijo starega sveta, ki je vladal skozi stoletja tako številnim generacijam. Nastale bodo težkoče, poridili se bodo boji, a uspeh bo koristen. Rečeno lahko s povdorkom, da bi ne bila to taka nesreča, kot če bi zavezniški rešili Avstrijo ter dali njej ali pravzaprav Nemčiji njenih sedem narodov.

Ali se bojite, da bodo nove države središče revolucionarnega nemira? To ni vrjetno, — temveč bodo nasprotno novi narodi odločni podpiratelji progresivnih ali naprednih misli, političnega ideala proste demokracije in družabne enakosti.

Medsebojno razmerje med Češko, Ogrsko in Jugoslavijo zahteva skrbnega študiranja. Tukaj ne moremo objaviti več kot le par mizgijavev.

Splošno razširjena je trditev, da ima velika svetovna vojna svoj glavni vzrok v dejstvu, da je Nemčija uničila ravnotežje sil v Evropi. Dva vzroka sta, radi katerih se je ravnotežje sil v Evropi razbilo na kosce. Prvi vzrok je bila nadvlada Nemčije nad Avstrijo ter obnovenje svetega nemškega cesarstva, s katerim se je vključilo Italijo v trozvezo. Na predvečer novega stoletja je Pruska kontrolirala v političnem oziru dve doželi, nemško federacijo in Avstrijo, torej več kot 110 milijonov ljudi. Nemčija je bila vodilna kontinentalna sila. Drugi vzrok je bila Nemčija, ki je uničila nadaljni pokoj ravnotežja sil v Evropi s tem, da je udrla v Belgijo. To je zadalo evropskemu ravnotežju sile zadnji udarec.

Ali pa je ravnotežje sile sploh kak faktor v modernem državništvu? Ne, to je relikvija starega režima. Preveč umetni značaj ima, prestarsko ter je vzraslo iz predhodnih preteklih generacij. Prončevalce diplomatske zgo-

Jugoslovanska

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900.

Glavni urad v ZLY, MINN.

Katol. Jednota

GLAVNI URADNIKI:
Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.
Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:
Dr. J. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., N.S. Pittsburgh, Pa.
NADZORNIKI:
JOHN GOUZE, Ely, Minn.
ANTHONY MOTZ, 9641 Ave. 'M', So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:
GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.
JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:
JOSEPH PLAUTZ, Jr. 432 7th St., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minn.
MATT POGORELEC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDruževalni odbor:
RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.
FRANK ŠKRABEC, Stk. Yds. Sta. box 63, Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407 - 8th Ave. Johnstown, Pa.
Jednotino Glasilo: GLAS NARODA.

Vsi dopisi, tikajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse pri- tožbe pa na predsednika porotnega odbora. Na osebna ali ne- uradna pisma od strani članov se ne bo oziralo.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugo- slovanom za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fra- ternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog \$300.000 (tri- stotisoč dolarjev). Bolniških podpor, poškodnin in smrtnin je že izplačala do \$1.500.000 (en milijon in pol dolarjev).

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bol- nik si je svest da dobi podporo, kadar jo potrebuje.

Društva Jednote se nahajajo po raznih naprednih sloven- skih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Za nadaljna pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

zadovoljstvu mohamedanskega prebivalstva. Visoke cene živil so dovedle v Madrasu do resnih iz- redov. V obeh mestih je bilo v spremstvu nemirov opaziti ropar- nje po prodajalnah.

LJUBAVNA PESEM.

Bolj nožna nego dihi,
ki plah in tih
čez tla gre ledino,
bolj nožna nego ptice
je lastavice
let nad vrole gladino:

tihotna, kakor sprev,
ki v duši tej
dvigne k tebi krila
in vendar vse zemlje
sast in gorje
nista je premaknila:

Župančič.

TIHO PRIHAJA MRAK.

Tiho prihaja mrak,
plah je njegov korak,
ni ga čuti.
Sree, zakaj drhtiš?
Česa, povej, se bojiš
v tej minuti?

Ali temen spomin
se je zgostil iz temin
brezobraznih?
Ali bodočnost - vampir
puhnil v večni je mir
misli ti klaznih?

Ali je jata vetrov
šla preko dragih grobov
zapuščenih?
Ali iz daljnih samot
prišla je pesem sirot
zasolzenih?

Tiho prihaja mrak,
plah je njegov korak,
tako beži.
Sree, zakaj drhtiš?
Česa, povej, se bojiš?
Vsega — vsega ...

Župančič.

Če se ne moreš boriti, izkaži svoj patriotizem s podpisovanjem četr- tega Vojnega posojila.
Varčujte za četrte Posojilo Svo- bode!

Pri spahnenju in zdrobljenju
vdrgnite takoj s Dr. Richter-jevem

PAIN-EXPELLER
Vrabi je 52 let pri slovenskih družinah in pre- juba kot domače sredstvo.

Jedino pravi s varstveno znamko sidra
Dr. Richter-jev in zdravstveni od-
PAIN-EXPELLER
30-30 Washington Street, New York, N. Y.

WHITE HOUSE
WASHINGTON

Again the Government comes to the people of the country with the request that they lend their money, and lend it upon a more liberal scale than ever before, in order that the great war for the rights of America and the liberation of the world may be prosecuted with ever increasing vigor to a victorious conclusion. And it makes the appeal with the greatest confidence because it knows that every day it is becoming clearer and clearer to thinking men throughout the nation that the winning of the war is an essential instrument. The money that is held back now will be of little use or value if the war is not won and the selfish masters of Germany are permitted to dictate what America may and may not do. Men in America, besides, have from the first and are now dedicated both their lives and their fortunes to the vindication and maintenance of the great principles and objects for which our Government was set up. They will not fail now to show the world for what their wealth was intended.

Woodrow Wilson



LIBERTY LOAN COMMITTEE
Second Federal Reserve District
120 BROADWAY, NEW YORK, CITY

Slovenska-Hrvatska Zveza

v Združenih Državah Američkih in Canadi.

Ustanovljena 1. januar-
ia 1903 v Calumet,
Michigan.



Inkorporirana 11. junija
1906 v državi Mich.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: FRANK GREGORICH, Box 29, Dodgeville, Mich.
Podpredsednik: GEORGE KOTZE, 115 Grant Avenue, Eveleth, Minn.
Prvi tajnik: ANTON GESHEL, Borgo Block, Calumet, Mich.
Zapisknik: MATHIAS OZANICH, Seventh Street, Calumet, Mich.
Blagajnik: VINCENT ARBANAS, First National Bank, Calumet, Mich.

NADZORNI ODBOR:

I. nadzornik: ANTON GERZIN, Eveleth, Minn.
II. nadzornik: JOHN B. MALNAR, Calumet, Mich.
III. nadzornik: PAUL SHALTZ, 209 Seventh St., Calumet, Mich.

POROTNI ODBOR:

I. porotnik: MATH. ZGONC, Box 423 Ely, Minn.
II. porotnik: VILJEM MIHELICH, Calumet, Mich.
III. porotnik: FRANK LEVSTIK, Box 103, Aurora, Minn.

POMOŽNI ODBOR:

JOHN KAMBIČ, 417 Osceola St., Laurium Mich.
LUKAS STEFANEČ, Calumet, Mich.
MARKO JOTICH, Calumet, Mich.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. JOHN S. STEFANEČ, 208 1/2 First Avenue, Milwaukee, Wis.

ODVETNIK:

ANTHONY LUCAS, Calumet, Mich.

Opomba.—Vsa dopisovanja, kakor tudi spremembe članov in članice naj se pošiljajo na glavnega tajnika: Anton Geschel, Slovenic Croatian Union, Borgo Block, 5th St., Calumet, Mich.
Denarne posiljitve naj se pošiljajo na blagajnika: Vincent Arbanas, First National Bank, Calumet, Mich.
Prošnje za novo pristopile članice in članice naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika: John S. Stefaneč, 208 1/2 First Ave., Milwaukee, Wis.
Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora: Math. Zgonc, Box 423, Ely, Minn.

Uradno glasilo: GLAS NARODA.

ČETRTA SEJA KONVENCIJE S. H. Z.

Predsednik otvori sejo točno ob 2. uri popoldne. Čitajo se mimena glavnih uradnikov in delegatov. Navzoči so vsi.

Čita se zapisnik tretje seje in se na predlog brata Kotze z malimi popravki sprejme.

Brat Chop predlaga, podpirano po več delegatih, da naj vsaki samo enkrat ali dvakrat govori o enem in istem predmetu. Sprejeto.

Brat Lani apelira na konvencijo, da bi se vdeležili malega izleta po elektnem okrožju. Sprejeto, da se o tem govori v prostem času.

Člen 6. glavnih odbor S. H. Z. točka 8. Glavni tajnik čita načrt nameste stare točke 8, 9, in 10. Vname se mala debata, v katero poseže več delegatov in se po kratkem razmotrivanju na predlog brata Zgone in podpirano po V. Orbanasu sprejme točka, katero je čital glavni tajnik s pristavkom, da ako gl. tajnik uvidi da je nepotrebno da se porotni odbor vdeleži letne seje, istega pismenim potom obvesti da se letne seje ni treba vdeležiti. Sprejeto.

GLAVNI ODBOR S. H. Z.

Glavni odbor S. H. Z. so: glavni predsednik, glavni podpredsednik, glavni tajnik, glavni zapisnikar, glavni blagajnik, troje glavnih nadzornikov in troje glavnih porotnikov. Vsi glavni uradniki se izvolijo za bodočo dobo, ki se prične z dnem 1. januarjem po konvenciji, ter drže svoje urade dokler niso njihovi nasledniki pravilno izvoljeni in sposobni prinašati.

Glavni odbor ima pri Zvezi najvišjo moč razven konvencije ali splošnega glasovanja, ter opravlja in rešuje vse posle in zadeve med konvencijo. Nad člani, društvi in njih odborniki ima popolno moč in se mu morajo pokoriti v smislu pravil. Pažiti mora, da izpolnjujejo vsi člani, odborniki krajevnih društev in glavni odborniki ustavo, pravila in zaključke splošnega glasovanja.

Seja glavnega odbora se vrši enkrat v letu in to v mesecu januarju, pri kateri morajo biti navzoči vsi člani upravnega, nadzornega in porotnega odbora ali glavni tajnik uvidi da je porotni odbor ne potreben pri letni seji, naj iste pismenim potom obvesti da se jim ni trebajo udeležiti. Gl. odbor odločuje na letni seji kot tretja najvišja instanca in rešuje vse sporne zadeve. Glavni odbor je odgovoren za svoje poslovanje konvenciji, kateri mora poročati o svojem delu.

Točka enajst se sprejme.
Točka dvanaest se sprejme.
Točka trinajst se sprejme.
Točka štirinajst se sprejme.
Točka petnajst se sprejme.
Dolžnosti glavnega predsednika točka 16 se sprejme, a) b) c) d) e) se sprejme.

Dolžnosti glavnega podpred-

sednika točka 17 se sprejme.
Dolžnosti gl. tajnika S. H. Z. točka 18 se sprejme.

a) se sprejme, b) se sprejme, c) se sprejme, d) se sprejme, e) se sprejme, f) z dodatkom da se črta gl. odbor in se da upravni odbor se sprejme, g) se sprejme, h) se sprejme, i) se sprejme, j) se sprejme, k) se sprejme, l) se sprejme, m) se sprejme, n) se sprejme, o) se doda nova točka in se glasi: Tajnik ima polno moč, da izplača vse bolniške nakaznice, katere so pravilno izpolnjene in to vsaki čas. Se sprejme.

Dolžnosti gl. zapisnikarja točka 19 se črta stavek do konvencije in se pristavi do splošnega glasovanja. Sprejeto.

Dolžnosti gl. blagajnika. Glede točke 20, se vname mala debata in se po dolgem razmotrivanju na predlog brata Orbanasa podpirano od več delegatih črta banka in se nadomesti s porazumno z upravnim in nadzornim odborom.

Predsednik da 10 minut odmora.

Po odmoru predsednik pokliče delegate k redu.
Brat Paul Shaltz poroča, da sta bila z bratom Ognjem na banki glede seštevane stroja in da je isti na razpolago nadzornemu odboru vsaki čas. Se vzame v naznanje.

Dolžnosti upravnega odbora.
Točka 21. se sprejme.
Točka 22. se sprejme.
Točka 23. se sprejme.
Točka 24. se sprejme.
Točka 25. se sprejme.
Točka 26. se sprejme.
Točka 27. se sprejme.

Dolžnosti nadzornega odbora.
Točka 28. se sprejme po krajšem razmotrivanju kakor čitana in se doda 28. točki: Ako zapazi nadzorni odbor kako nerodnost ali kaj sumljivega pri poslovanju katerega glavnih odbornikov, naj takoj ko ima dokaz v rokah obvesti glavnega predsednika in druge odbornike; sklicati se mora izredna seja katera naj vse preiše, zaslisi dotičnika in ga ako je potreba suspendira od posta. Vslučaju, da ne more nadzorni odbor priti do pravega zaključka pri pregledovanju knjig glavnih odbornikov in če kateri glavnih odbornikov ni zadovoljen z obtožbo nadzornega odbora in se čuti nedolžnega sme ena ali druga stranka zahtevati strokovnjaka da pregleda knjige ter poda svoje poročilo. Stroške plača S. H. Z.

Vsak nadzornik ima pravico v slučaju potrebe pooblastiti katerega drugega člana S. H. Z. da opravlja njegov posol. Kadar pooblasti kateri nadzornikov drugega člana na njegovo mesto, mora mu dati pismo in podpisano pooblastilo, katero mora pooblaščenec izročiti glavnemu tajniku, kateri ga hrani v arhivu. Za delo pooblaščenca je nadzornik, ki ga imenuje sam odgovoren.

Dolžnosti porotnega odbora. Po-

rotni odbor sestoji iz treh na konvenciji izvoljenih članov. Porotni odbor razsodja kot druga instanca pritožbe iz društvenega ali Zveznega razmerja potem ko so bile že predložene prvi instanci v smislu teh pravil. Porotni odbor mora rešiti predložene zadeve v najkrajšem času. Svoje razsodbo naznani prepričajočim se strankam pismeno in priobči razsodbo v glasilu, ko je ista rešena od njegove strani. Če ni tožitelj ali toženec zadovoljen s katerim glavnim porotnikom, sme zahtevati da postavi upravni odbor za dotično drugega porotnika izmed članov S. H. Z., kateremu zadeva ni prav nič znana.

Predsednik porotnega odbora sprejema vse pritožbe ter vodi vso korespondenco, ki spada v njegov delokrog kod priziv na drugo instanco. Vodi natančni zapisnik vseh pritožb in razprav ali slučajnih sej. Vse sporne zadeve mora naznaniiti ostalim odbornikom ter isto razsoditi sporazumno s njimi. Če je predsednik porotnega odbora zadržan iz kateregakoli vzroka d amu je nemogoče opravljati svoje dolžnosti, ga nadomesti prvi porotnik. V slučaju smrti odstopa ali odstavljenja predsednika porotnega odbora prevzame prvi porotnik njegove posle in je v vodi do časa, dokler se izvoli novi predsednik porotnega odbora. Član ali članica, ki se poslužuje civilnega sodišča prej, ko je bila istega zadeva predložena vsem instancam v smislu teh pravil, krši pravila in je po pravilih te Zveze izključen za kazen iz društva in Zveze ne da bi ga bilo treba zaslisliti. Izključen je naznani takemu članu glavnih tajnik Zveze potom registriranega pisma. Izključen vstopi v veljavo z dnem ko je kršil pravila v smislu tega odstavka.

Priziv na vsako višjo instanco razsodišča mora stranka zadovoljna z razsodbo instancice ki je izrekla zadnjo razsodbo vložiti v teku 15 dni izveniši priziva na konvencijo.

Dolžnosti vrhovnega zdravnika. Točka 30 A) se sprejme.

Točka B) se sprejme.

Točka C) se sprejme.

Točka D) se sprejme.

Točka E) se sprejme.

Člen VII.

Točka 31. se sprejme.

Člen VIII.

Plača glavnega odbora.

Plača predsednika. Brat Matko predlaga \$50.00 letne plače. Brat Gerzin predlaga \$75.00 letno; brat Mihelič predlaga posredovalni predlog za sto dolarjev na leto. Vrš se tajno glasovanje in rezultat volitve je: za \$50.00 letno 8 glasov, za \$75.00 letno 15 glasov, za \$100.00 letno 9 glasov; predlog brata Grzina sprejet.

Plača podpredsednika. Brat Kotze predlaga 615.00, brat Kambič stavi posredovalni predlog za staro plačo deset dolarjev letno. Vrš se tajno glasovanje, rezultat volitve je sledeči: za \$15.00 7 glasov, za \$10.00 7 glasov; predlog brata Kambiča sprejet.

Plača glavnega tajnika. Brat Prijatelj predlaga. Kočevar podpira za \$125.00 na mesec. Jos. Panian predlaga \$90.00, brat Grzin predlaga, Shaltz podpira za \$110.00 vname se mala debata, v katero poseže več delegatov.

Vrš se glasovanje. Za \$90.00 12 glasov, za \$110.00 10 glasov, za \$125.00 10 glasov; predlog brata Jos. Paniana sprejet. Brat Shaltz predlaga da s eponovno glasuje, podpirano po več delegatih in povdarja, da za to plačo ne bo moglo dobiti tajnika. Vname se krajša debata. Brat Gregorič povdarja, da se še enkrat glasuje, ker noben predlog ne dobil absolutne večine.

Čita se pismo došlo na konvencijo od John Pislén, predsednika dr. št. 24. Se mu zakliče trikrat živijo.

Predsednik zaključi sejo točno ob 6. uri zvečer.

Zap.: Matevž Zgonc, Joseph Lesec
Zap.: Matevž Zgonc, Joseph Lesec

Peta seja konvencije SHZ. dne 21. avgusta dopoldne.

Predsednik otvori peto sejo točno ob 8. uri zjutraj. Čitajo se imena glavnih uradnikov in delegatov.

Navzoči so vsi.

Čita se zapisnik četrte seje in se po krajši debati sprejme na predlog br. Levstika z malimi dodatki.

Br. Lesac predlaga, da naj bi se dalo h točki št. 6, da konvencija izbira glavne uradnike z večino glasov na konvenciji izmed Slo-

vencev in Hrvatov in to ne več kakor dva izmed enega in istega društva.

Se vname mala debata.

Br. Mihelič je proti temu.

Vsestransko podpirano. Vrš se tajno glasovanje. Za predlog br. Lesac 16 glasov, za predlog brata Miheliča 20 glasov.

Ker se pronadje, da je bil odan en glas preveč, se sklene ponovno voliti. Rezultat ponovne volitve je sledeči: za 13 glasov, za ne 21 glas. — Predlog brata Miheliča sprejet.

Br. Kotze predlaga, da naj se doda točki 23, da glavni odbor naj ne bi imel zborovati vsak mesec razen, ako je to potrebno.

Vname se krajša debata.

Br. Matko predlaga, podpirano po več delegatih, da se vršijo seje vsak mesec le, ko je potrebno.

Br. Ožanič predlaga, vsestransko podpirano, da se vršijo seje vsak mesec.

Vrš se tajno glasovanje. Za 22 glasov, ne 13 glasov. Predlog br. Ožaniča sprejet.

Br. Lesac predlaga, da se preide na čitanje pravil.

Se sprejme.

Br. konvenciji predsednik povdarja, da se gre za plačo glavnega tajnika.

Br. Skala predlaga, da se plača \$125.00 mesečno. Vname se krajša debata, v katero poseže več delegatov.

Br. Lavrič predlaga 110.00. Vrš se tajno glasovanje. Za 110 — 20 glasov, za 125 — 13 glasov. — Predlog br. Lavriča sprejet.

Plača gl. zapisnikarja. Br. Levstik predlaga, podpira br. Panian za \$15.00 na leto. Br. Chop predlaga, br. Stiglič podpira 25 letno.

Vrš se tajno glasovanje. Rezultat volitve je sledeči: za 15 — 15 glasov, za 25 — 17 glasov. — Predlog br. Chop sprejet.

Plača gl. blagajnika. Br. Prijatelj predlaga 125 dolarjev n leto. Podpira br. Smolič. Br. Kotze predlaga 75.00 letno. Br. Matko podpira. Vrš se tajno glasovanje.

Rezultat volitve je sledeči: za 125 17 glasov, za 75 — 16 glasov. — Predlog br. Prijatelja sprejet.

Plača predsednika nadz. odbora. — Br. Skala predlaga 25.00 letne plače; br. Hočevar podpira. — Predlog enoglasno sprejet.

Br. Jotič predlag ostalim dvem nadzornikom 10.00 letno. — Vsestransko podpirano in enoglasno sprejeto.

Plača porotnega odbora. Predlagano za predsednika porote 15 letno mladimstvom, od 1. letno, ostalima dvema po 10.00 letno. Enoglasno sprejeto.

Predsednik da 10 minut odmora. Po odmoru predsednik pokliče delegate k redu.

Br. Chop predlaga, M. Ožanič podpira, da naj vsak delegat, kateri ima kako pritožbo, jo izroči zveznemu porotni odboru v rešitvi. Ako je ne da sedaj, se iste ne bo vpoštevalo.

Se sprejme.

Br. Gregorič predlaga, da se oni predlog glede plače gl. tajnika, ki je bil zaključen na četrtej seji, zruši.

Podpirano po več delegatih in se enoglasno sprejme.

Br. Kambič predlaga, vsestransko podpirano, da se pod člen 9 stavi tudi plače ali dnevnice gl. odbora.

Se sprejme.

Br. Chop predlaga, V. Ožanič podpira, \$4.00 na dan, br. Panian predlaga, Shaltz podpira in obenem pristavlja 5 dolarja za 8-urno delo.

Br. Geschel povdarja, da naj bi se onem odbornikom, ki so oddali, plačalo ravno tako kakor članom konvencije. Podpira br. Arbanas.

Br. Chop umakne svoj predlog. Po krajšem razmotrivanju se sklene na predlog br. A. Geschel vsestransko podpirano, sledeče dnevnic: Odboru se plačuje na sledeči način:

Vsi odborniki, kateri izgube svoje delavne mezde, dobe \$6.00 dnevno. Odbornikom, kateri pa ne izgube dnevne mezde, se plača po \$2.50 za vsako sejo.

Se vname mala debata, in br. Prijatelj predlaga, podpirano po več delegatih, da se načrt br. Geschela sprejme, ker br. Panian svoj predlog umakne, je predlog br. Prijatelja enoglasno sprejet.

Jamčevine gl. odbora. — Porotni gl. predsednika. — Br. Lavrič predlaga, vsestransko podpirano, za tisoč porotstva gl. predsednika.

Se sprejme.

Br. Lesac predlaga za podpredsednika \$500.

Se sprejme.

Br. M. Ožanič predlaga, vsestransko podpirano, po starem, —

namreč \$300.

Br. Lavrič predlaga, vsestransko podpirano, da naj bo poročstvo glavnega tajnika \$5000.00.

Vrš se tajno glasovanje. Za tri tisoč 16 glasov, za pet tisoč 18 glasov. Predlog br. Lavriča sprejet.

Br. Lesac predlaga, V. Ožanič podpira, po starem pet sto.

Se sprejme.

Poročstvo gl. blagajnika. — Br. Gerzič predlaga, vsestransko podpirano za staro poročstvo, namreč deset tisoč.

Br. Skala predlaga, vsestransko podpirano, da ima gl. blagajnik pet in dvajset tisoč poročstva.

Se vname krajša debata, v katero poseže več delegatov, in se po krajšem debatiranju br. Gerzin svoj predlog umakne.

Br. Matko predlaga, br. Lesac podpira za dvajset tisoč.

Br. Panian predlaga, da naj bi se gl. blagajnika stavilo pod poročstvo vedno po svotah, katere on reprezentira od časa do časa.

Vsestransko podpirano. Se vname krajša debata, v katero poseže več delegatov in se da na tajno glasovanje.

Rezultata volitve je sledeči: za dvajset tisoč 6 glasov, za 25 tisoč 27 glasov. Sprejet predlog brata M. Skala.

Bond predsed. nadz. odbora. — Br. An. Rožič predlaga, vsestransko podpirano, za dva tisoč.

Se sprejme.

Za druga dva nadzornika enoglasno sprejeto po starem za pet sto vsaki.

Za porotni odbor po starem in sicer predsednik porote pet sto, ostala dva po dvesto petdeset.

Vrhovni zdravnik en tisoč dolarjev poročstva.

Predsednik čita došla pisma n. brzojave vladne države Michigan, Karla Zgone v Chisholm, vladne države Minnesota, dr. št. 14, Dodgeville, Mich., Fr. Pečez Manistique, Mich., Petra Pasič Laurium, Mich.

Br. Zgone predlaga, vsestransko podpirano, da se pošlje brzojavno čestitko konvenciji Zapadne Slov. Zveze v Colo. Springs, Colo., in se brata P. Shaltza imenuje, da isto dopolnje.

Predsednik zaključi dopoldnansko sejo ob 12. uri popoldne.

'Razkosanje Avstrije'

Iz "Collier's Weekly".

Avstrija ni dežela ter ni še ni kadar bila. Ona je transstvo. Večini narodov, iz katerih je sedaj sestavljena, je imela svoje lastne države in svoje lastne civilizacije, sletaja, predno je prišel kak Habsburžan, da jih pobije ter jim zanika vsako pravico. Najdražji sen teh narodov sedaj je dobiti svoje države in dežele nazaj. Domoljubno navdušenje, ki je bilo dolgo časa tlačeno, daje njih sajam cilj in ogenj, ki bo dovedel pozneje do spopadov, če se tega ognja ne bo modro vodilo. Pa kaj je ta nevarnost v primeri z brutalnim srednjeveštvom habsburške vladne manjšine? Če pomeni dati prostost onim, ki jo zaslužijo, razkosati Avstrijo potem bo tem boljše, čim prej se to zgodi. Oni, ki se zanimajo za dejstva, so opazili, da so Francija, Italija, Anglija in Združene države priznale Čeho-Slovake. Če pomeni to izpolnjenje bistvenih perez iz starega črnega dunajskega orla, je sedaj le še vprašanje časa. Zemljevidi nimajo nikakih božanskih pravice proti človeški prostosti.

Podpirano po več delegatih in se enoglasno sprejme.

Br. Kambič predlaga, vsestransko podpirano, da se pod člen 9 stavi tudi plače ali dnevnice gl. odbora.

Se sprejme.

Br. Chop predlaga, V. Ožanič podpira, \$4.00 na dan, br. Panian predlaga, Shaltz podpira in obenem pristavlja 5 dolarja za 8-urno delo.

Br. Geschel povdarja, da naj bi se onem odbornikom, ki so oddali, plačalo ravno tako kakor članom konvencije. Podpira br. Arbanas.

Br. Chop umakne svoj predlog. Po krajšem razmotrivanju se sklene na predlog br. A. Geschel vsestransko podpirano, sledeče dnevnic: Odboru se plačuje na sledeči način:

Vsi odborniki, kateri izgube svoje delavne mezde, dobe \$6.00 dnevno. Odbornikom, kateri pa ne izgube dnevne mezde, se plača po \$2.50 za vsako sejo.

Se vname mala debata, in br. Prijatelj predlaga, podpirano po več delegatih, da se načrt br. Geschela sprejme, ker br. Panian svoj predlog umakne, je predlog br. Prijatelja enoglasno sprejet.

Jamčevine gl. odbora. — Porotni gl. predsednika. — Br. Lavrič predlaga, vsestransko podpirano, za tisoč porotstva gl. predsednika.

Se sprejme.

Br. Lesac predlaga za podpredsednika \$500.

Se sprejme.

Br. M. Ožanič predlaga, vsestransko podpirano, po starem, —

namreč \$300.

Br. Lavrič predlaga, vsestransko podpirano, da naj bo poročstvo glavnega tajnika \$5000.00.

Vrš se tajno glasovanje.

Za tri tisoč 16 glasov, za pet tisoč 18 glasov. Predlog br. Lavriča sprejet.

Br. Lesac predlaga, V. Ožanič podpira, po starem pet sto.

Se sprejme.

Poročstvo gl. blagajnika. — Br. Gerzič predlaga, vsestransko podpirano za staro poročstvo, namreč deset tisoč.

Br. Skala predlaga, vsestransko podpirano, da ima gl. blagajnik pet in dvajset tisoč poročstva.

Se vname krajša debata, v katero poseže več delegatov, in se po krajšem debatiranju br. Gerzin svoj predlog umakne.

Br. Matko predlaga, br. Lesac podpira za dvajset tisoč.

Br. Panian predlaga, da naj bi se gl. blagajnika stavilo pod poročstvo vedno po svotah, katere on reprezentira od časa do časa.

Vsestransko podpir

Iz Zagreba

4. júnija 1819.

Eno leto deklaracijske politike je minulo. Običaj je, da se ob takih prilikah delajo bilance. In sicer rado tam, ker so stremjenja — uspešna. V tem slučaju je bilanca u slovenskih deželah uspela in voditelji te politike morejo biti zadovoljni s svojim delom in ponosni nanjo.

Ali, z bilanco v Banovini, na žalost, ni tako. Tu so politično-strankarske razmere tako slabe da ne morejo biti slabše. Zato ni čudo, ako vsi rodoljubi prosijo in urgirajo, naj se izvede obljubljena koncentracija narodnih vrst. Ali, treba imeti še potrpljenja ker ljudje, ki jim je poverjena ta mislija, jo žele izvesti kakor treba. V to pa je potrebno nekoliko več časa. Breme, ki so si je napetili ti rodoljubi, je jako težko, a največja težkoča je brez dvoma zabrana vsakega zbiranja, pa tudi zaupnih sestankov, kakršnja so bila dovoljena vam v Trstu, in to v času, ko ste bili v obsežju sovranih topov.

Hrvatsko-srbska koalicija ni bila v stanju, ali bolje: si ni upala ni poizkušati, da bi se ta zabrana zbiranja odpravila. Njena vlada ima celo nalog, da uduši vsak in tudi najžbi prijateljski sestanek, a zagrebska policija je že nekolikokrat storila to na najbrutalnejši način.

Vi se gotovo vprašujete, kako je vse to možno od strani tiste koalicije, ki jo tvorijo po pretežnem delu popolnoma naši ljudje.

Ko stavite tako vprašanje, ne smete pozabljati, da so večina teh ljudi dobrodušni, ki se kaj lahko poskušajo uveriti od par stremiljcev, mlado-madžarov, faristov, kukavice, ali, imenuje jih kakor hočete — ljudi, v katere je naša javnost polagala tolike nade, dokler se niso dokopali do zastopništva, peštanskega mandata ali stolice večine.

Ali recimo: dokler niso prevzeli mesta blagopokojnih mađarov, a sedaj se tako tresejo že pri misli sami, da bi mogli odleteti s svojih ne morda toliko donosnih kolikor sigurnih mest. Kakor da ne vedo, ali morejo vedeti, da — brez žrtve ni svobode, kakor da mislijo, da edina Hrvatska dobi v zgodovini sveta svobodo — na krožniku!

Ne, gospoda, ne: manjše in v vsakem pogledu slabše naše pokrajine, kakor naprimer Hercegovina in Dalmacija so trpele, pak vendar izšle so iz borbe zdraveje in zavedneje.

A da bi veliko in bogato Banovino uničilo — to vam morejo verovati tisti dobri ljudi, ali — tu di samo oni!

Bilo je časov, ko je hrvatsko-srbska koalicija mislila, da je ona neko potrebno zlo. Tedaj smo njeno politiko z njega stališča kako tako razumevali, četudi je nismo nikdar odobraval. Ali, danes, ko si ti ljudje domišljajo, da je njihova politika edina pravilna, da so oni neobhodno potrebni (menja) da dušijo vsako narodno gibanje; danes, ko njihova politika pozivlja mađarsko vojsko proti zagrebskemu mešanstvu — danes se nad to politiko zgražamo skupno z vsem hrv. narodom, ki hoče obračunati s to koalicijo tako, kakor je obračunal s starimi mađarjimi, katerih stopinjam sledi sedaj naša koalicija.

Nu, mi se nadejamo, da oni, ki nikakor ne spadajo v to današnje koalicijo, najdejo moči, da jo zapuste in ostanje tako zvesti svojji prošlosti, kajti narod ne bo razlikoval zločincev od njih — pomagajev.

Nadejamo se to v prvi vrsti od srbskega dela koalicije. To bi bilo za stvar koncentracije narodnih sil tem potrebnije, ker je ravno srbski živelj v Banovini tisti, ki je večinoma ostal zvest koaliciji. Mi razumemo to zvestobo ker ne pozabljamo, da je bila koalicija nekdanj v Banovini edina nositeljica edinstva Hrvatov in Srbov.

Ali, koalicija je tudi tam ostala, dasi gre naš današnji program — mnogo dalje. Morda jim opozicija — po njihovem umevanju — zopet ni zadostna garancija, pak želijo na čelo tega gibanja poleg dr. Budisavljevića in Val. Pribičevića videti i še nekatere svojih voditeljev. Ta bojazen pa ni opravljena, ker je Starčevićeva stranka prava (Milinovec) tako evolucijonirala v tem pogledu, da jej gre vsaka čast.

Ali morda so ti ljudje, ki so v času vojne mnogo trpeli, postali fatalisti, da smatrajo kot narav

no tisto, do česar — po našem mišljenju — ne more priti brez borbe: do ujedinjenja našega trojnega naroda!

Kljub vsem tem neprivikim imamo mi polno zaupanje v odbor, ki je bil izvoljen na poznanem sestanku dne 12. maja. Verujemo v njih in uspeh njihovega dela.

Naj je tudi v Dalmaciji, Bosni in Istri politično življenje popolnoma zamrlo in so morale stranke prenehati z vsakim delovanjem iz glavnega razloga, da so voditelji delom vsled trpljenja bolni, deloma oddaljeni iz dežele; vendar ne dvomimo na tem, da ta zavedni narod — kakor je sporočil na usta svojih zaupnikov — ves pristaje k politiki narodne koncentracije.

Ta bi torej objemala vse stranke omenjenih treh pokrajin, a v Hrvatski bi se jej priključili: danes najinočnejša Starčevićeva stranka, Radić, skupina okolo "Glasa" bivših banovinskih naprednjakov (brez svojih poslancev, ki sede v koaliciji), socijalisti, in sploh vse stranke in skupine ter vsa javnost, razum koalijskih poslancev njihovih najtežjih prijateljev in frankovskih izmečkov.

Na ta način se nadejamo, da bo drugoletna bilanca, tudi v Banovini povoljnija in da nam ne bo treba sramovati se pred slovenskimi brati, od katerih se moramo tako mnogo naučiti.

Jugoslovan.

("Edinost").

Konec strahovlade

Lerin je prekinil strahovlado. — Naročil je sovjetom, da se vrnejo k postojnim metodam. — Načrt za armado milijon mož.

Amsterdam, 26. sept. — Kakor piše "Alb" v Moskvi, je ruska boljševiška vlada izdala odredbo, po kateri se je prekinila strahovlada.

O tej zadevi se je razpravljalo na sedji osrednjega odbora sovjetov in ko je Lenin izrazil resno željo, da bi se vlada vrnila k postojnim metodam; večinoma so navzoči temu pritrdili.

Washington, D. C., 26. sept. — Obenem s poročilom, da je ameriški generalni konzul De Witt C. Poole, ki je po Lansingovem naročilu odpoval v Rusije, je prišlo tudi novo poročilo o strahovladi v Rusiji.

To poročilo potrjuje vesti, da je bilo v trdnjavi sv. Petra in Pavla zadnje čase zaprtih več sto Angležev in Francozov, vključno uradnike. Po 10 ali več se nabijajo v eni celici, da ni več nobenega prostora, da bi mogli sedeti ali ležati; jetniki so prisiljeni stati brez hrane in druge oskrbe.

Pred kratkim v petrograjskih ječah že ni bilo nobenega prostora, vsled česar so bili jetniki poslani v Moskvo, kjer je zaprt tudi angleški konzul Lockhart v Kremlju celo brez posteljnega perila.

Čičerin je rekel neutrlnim konzulom, da smatra tudi častnike za špijone in da se bo z njimi v tem smislu tudi postopalo. Pred kratkim je bila izdana odredba, po kateri zadnje ista kazen tujec kot Ruše, ako so zapleteni v protirevolucijo.

Tukajšnji ruski poslanik je sinoči prejel in objavil brzojavno poročilo, da ima nanovo postavljeno narodno zastopstvo v Ufi, ki je bilo izvoljeno lansko jesen, obliko direktorija petih mož, med katerimi so sedanjji in prejšnji načelniki treh glavnih vlad v Arhangelsku, Omsku in Samari. To so Avksentijev, Astrov, Vologodski, Čajkovski in generalni poročnik Boldirev.

Avksentijev je načelnik direktorija in je pristal ustavnih demokratov levic ter je bil poljedelski minister Kerenskijev provizorične vlade. Astrov je bil prej župan v Moskvi ter je bil obenem s Čajkovskim načelnik arhangelske vlade; oia sta socijalna revolucijonarja desnice.

Generalni poročnik Boldirev je popolnoma nova oseba. Prej je bil profesor na vojaški šoli v Rusiji in vojaški zastopnik v novi vladi. Konferenca v Ufi, ki je postavila direktorij, je bila sestavljena iz članov narodnega zastopstva, delegatov provinicialnih oblasti, zastopnikov socijalnih revolucijonarjev in socijalnih demokratov ter delegatov "Zveze za svobodo



ARCHEBISHOP IRELAND.

Nadškof Ireland, ki je pred kratkim umrl v St. Paul, Minn. Pokojnik je bil zelo naklonjen slovenskim duhovnikom.

naroda" in "Skupine renaissance". Zadnji dve organizaciji predstavljati skupino buržuazne demokracije.

Program nove vlade, kakor je bilo pred nekaj dnevi poročano, je zedinjena Rusija, preklic separatnega mira in brezt-litovske mirovne pogodbe, lojalnost do zavetnikov in nadaljevanje vojne proti Nemčiji v zvezi s češko-slovaškimi četami.

Ruski poslanik je tudi prejel brzojavno poročilo ruskega poslanstva v Pekingu na Kitajskem, da je v svoji izjavi zavetniškim zastopnikom rekel poslanik Golovcev, da je omška vlada mobilizirala dva razpoda vojakov in da se zdaj nabijajo pod narodno zastavo več kot 200.000 vojakov pod 30.000 častniki. S pomočjo zavetnikov in Združenih držav bo mogoče do pomladi oborožiti en milijon ruskih vojakov.

London, 26. sept. — Načrt za boljševiško armado ob Volgi, katera resno ogroža češko-slovaško armado v tej pokrajini, zahteva 51 divizij ali pol milijona vojakov. Nemci stalno ojačujejo to vojsko in je večinoma pod poveljstvom nemških častnikov.

Boji v Palestini

Angleži so dospeli do Galilejskega jezera. — Število ujetnikov presega 45.000. — Četrta armada v nevarnosti.

London, 26. sept. — Angleške čete, ki operirajo v Palestini, raztegujejo svoje prodiranje okoli Galilejskega jezera. Zasedle so Tiberias in Samak ob obrežju jezera in Es-Saura. Vzhodno od Jordana so zavzele strateško mesto Amman ob Hedjaz železnici.

V tej pokrajini je četrta armada obkoljena. Ako bo uničena ta armada, kar se tudi upa, bo Palestina odloščena turške armade, ki šteje 80.000 mož. Skupno število do zdaj zajetih ujetnikov znaša 45.000.

Nevarni položaj četrte armade se razvija iz tega, da je arabska kavalerija in infanterija severno od nje, arabske in angleške čete vzhodno od nje, angleške pa južno. Vse te armade pritiskajo na njo, medtem ko je Jordan s svojimi prelomi v rokav zavetnikov.

Angleške izgube znašajo manj kot desetino ujetih Turkov. Največji pomen Allenbyjeve znage pa leži v tem, da se bodo angleške čete iz te pokrajine lahko porabile na zapadni fronti ali kot odprta za vpad.

Z vsjo gotovostjo se sme pričakovati, da bodo turške operacije v Perziji prenehale, posebno še z ozirom na zavezniške uspehe na Balkanu, kjer je stališče Turčije zelo v nevarnosti. Kanapanja v Palestini se je vporila v času, ko Nemci ne morejo na zapadni fronti pogrešiti nobenega vojaka, da bi ga poslali v Orijent.

Pariz, 26. sept. — Osvobodeno ozemlje v Palestini bo upravljeno po sporazumu, katerega so skle-

nih priprav. prvor itd. Iz tega razloga se je treba ogibati slabo prezračeni in natlačeni prostorov; varovati se prebilega zavijanja jedi in pijače ter prenapornega dela, ker s tem telo oslabi in nima dovolj odnora.

Proti boleznim do zdaj še ni nikakega zdravila. Bolnik, kakor hitro opazi prve znake, naj gre takoj v posteljo, v kateri naj ostane, dokler ni okreval. Gotova sredstva, katere da zdravnik, pa zelo odlašajo simptome.

Konečno omenja dr. Biggs, da ni skoro pričakovano sredstva, s katerimi bi se moglo preprečiti razširjenje epidemije; izraža pa upanje, da bo bolezen šla naglo svojo pot in zopet odšla, še predno nastane prizo vreme, ko postane nevarnost večja, da se izločijo komplikacije, zlasti pljučnice.

Kazen za avijatike.

Pariz, 26. sept. — Povelja, ki so bila najdena pri nemških ujetnikih, kažejo, da so Avstriji izdali navodila, da zadene smrtne kazen ujetih avijatik, katere se dokaže, da so medali v pihovih letih kake preletelneje. Besedilo inomastnega vojaškega poveljnika se glasi:

"Sovražnim avioptanom, ki pristanejo v naši državi, se mora zabraniti, da bi zopet odleteli. Obvestilo, ako je kateri letalec pristal, se mora takoj poslati brzojavnim putem. V namenu, da vojskovo orožniki in civilno prebivalstvo delujejo v soglasju, mora krajevni vojaški poveljnik ob istem času poročati o dejstvu vojaškemu poveljstvu v Inomostu in Linu, deželnemu guvernerju v Solnočgradu in žandarmerijskemu poveljstvu. Nadalje razširjanje manifestov in proklamacij sovražnih letalcev je zločin, proti državi. Vsak letalec, ki razširja take manifeste, ali pa se zasuči, da jih nosi, se postavlja izven meje mednarodnega prava in se smatra krivim zločinu, ki se kaznuje s smrtjo."

Neko drugo povelje določa letalcem kazen smrt na vislicah. On, ki se samo zaradi prepira prepira, se ne briga dosti za resnico.

Kdor pravi, da se igra nsođa z njim, je marioneta.

Influenca

Bolezen ni nova prikazen. — Od leta 1869 do 1892 je bila razširjena po celim svetu. — Početek bolezni.

Albany, N. Y., 27. sept. — Prebivalstvo v newyorskimi državi ter drugod je prizadeto po influenci, vsled česar je državni zdravstveni komisar Hermann N. Biggs izdal posebne odredbe.

Komisijonar pravi, da je bakterijska preiskava pokazala, da bolezen ne povzroča kak nov bacil, ki bi opravičeval označenje "španska influenza, kakor se navadno imenuje, temveč je to takolimenovani Pfeifferjev bacil, ki je povzročil od l. 1889 do 1892 svetovno epidemijo.

Pravega vzroka te bolezni zdravniška veda še ni dognala; upati pa se sme, da ga bo našla nadaljna laboratorična preiskava. Državni laboratorij in mnogi drugi laboratoriji vodijo obširno preiskavo. Dosedanja preiskava je dognala, da so simptomi večinoma slični med seboj.

V pričetku bolezni se pojavi vročina, ki doseže 101 do 105 stopinj; nastopi glavobol, bolečine v mišicah in kosteh ter splošna onemoglost; suh in praskajoč kašelj le z malim pljuvanjem. Nos in oči se solze, ali pa tudi ne; vrat je ponavadi rdeč mnogokrat pa ni opaziti na njem nikake izpremembe. Ako ni nikakih kombinacij, je potek bolezni zelo kratek: vročina v dveh ali treh dneh pada na normalno. V nekaterih slučajih se prične bolezen z bljuvanjem in drisko; katarni simptomi se pokažejo šele pozneje.

Pogosto se pojavi bolezen tudi brez tipičnih znakov, brez vročine in brez velike onemoglosti; celo v isti družini se najde bolezen z običajnimi znaki in brez njih, kakor je pač razporežen organizem; ali nudi večji ali manjši odpor.

Influenca je le redkokdaj smrtna, razum pri zelo slabih osebah. Zelo lahko pa nastanejo kake komplikacije in pogosto se izloči pljučnica, za katero jih je dozdaj že mnogo umrlo.

Kakor druge bolezni, se tudi influenza širi potom izločenih snovi iz nosa in vrata, potom kihanja in kašljanja ter z uporabo jedil-

SLOV. DELAVSKA **PODPORNA ZVEZA**

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908. Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URAĐNIKI:
 Predsednik: IVAN PROSTOR, 1098 Norwood Bld., Cleveland, Ohio.
 Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.
 Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.
 1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVIĆ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
 2. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRIČ, 20 Main Street, Conemaugh, Pa.
 Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6602 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
 Pom. blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 29 Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:
 Predsednik nadzora: JOSIP PETERNEL, Box 93, Wilkes, Pa.
 1. nadzornik: NIKOLAJ POŠE, 1128 Fabran St., City View, N. S. Pittsburgh, Pa.
 2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 883 E. 157th St., Cleveland, Ohio.

FOROTNI ODBOR:
 Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kan.
 1. porotnik: FRANK TEROPČIĆ, R. F. D. 3, Box 144, Fort Smith, Ark.
 2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VEHOVNI ZDRAVNIK:
 Dr. JOSIP V. GRAHEK, 643 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.
 Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:
 "GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York City.

Članstva društva, odtoma njih uradniki, so uljudno prošni, pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštne, Express, ali Bančnih denarnih nakaznic, s katero pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovijo: Blaž Novak, Tittle Trust & Guarantee Co. in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo družinski tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Bombardiranje Frankobroda.

London, 26. sept. — Včeraj so angleški avijatiki metali bombe na Frankobrod. Izstreljenih je bilo pet sovražnih letal. Angleži poročajo štiri svoje avioptane.

Angleški avijatiki so bombardirali letališče v Buhlu, 25 milj jugovzhodno od Karlsruhe in Kaiserslautern.

V zraku se je vnel boj, tekoni katerega sta bila uničena dva sovražna avioptana. Trije angleški stroji se niso našli.

Berlin, 26. sept. — O zračnem napadu poroča nemški vojni urad sledeče: "Izmed sovražnih avioptanov, ki so vprizorili napad na Frankobrod in Kaiserslautern so padli štiri na tla."

Življenje nas uči dosti stvari in sicer ponavadi ob času, ko nima.

Nekikirur g je rekel: — Ta človek je izgubil življenje, ker se ni hotel podvreči operaciji, na kateri bi umrl.

Kad bi izvedel za naslov JOHNA JENSTRLE, doma iz Dvci pri Sorci, fara Novake na Primorskem. Pred dvema letoma sva bila skupaj v Sheboyganu, Wis. Zdel se namajha baje neke v državi Pennsylvania. Prosim cenj. rojake, če kdo ve za njegov naslov, da ga mi naznamo, ali naj se pa sama oglasi. — Peter Grubar (doma iz Sorci), Box 241, Cumberland, Wyo.

(28.9—1.10)

Vestno zdravilo dela čudeže.



Trinerjeva zdravila uživajo že 30 let renavado zaupanje. — In to čisto po pravici, kajti vestnost izdelovatelja dobiva zaupanje in posplošenje pri kupeih. Zdaj je bilo potreba nekoliko zvišati cene. — Mi smo se dolgo časa zoperstavliali naraščanju cen vseh potrebnih in razpošiljanja, toda novi vojni davki so nas prisilili nekoliko zvišati cene. — Vsak prijatelj Trinerjevih zdravil bo izprevidel, da mora tudi lekarnar plačati več, če smo mi prisiljeni plačati več in da se temu na noben način ni mogoče izogniti. — Toda izvrstna kakovost in pristnost Trinerjevih zdravil bo v polni meri zadostila vsakega odjemalca.

TRINER-JEV ameriški Elixir grenkega vina

Ima vsled tega tako izvrstne uspehe, ker povzroča, da izgubi bolezen svoje izvore. Devetdeset odstotkov vseh bolezni ima izvor v želodcu. Trinerjev Ameriški Elixir očisti želodec in odstrani iz črev vse zastarele stvari ter strupene substance, ki so izvor uničujočih bacilov, ter uničujejo redno delovanje črev. V Trinerjevem zdravilu ni nobene kemikalije, pač pa samo izvrstna grenka zdravilna zelišča in rdeče vino. Pri zaprtju, neprebavi, glavobolu, migreni, nervoznosti, splošni oslabelosti ter pri posebnih želodčnih slabostih, pri premeni življenja ženak ali pri majhnarjih in drugih deinceh, ki vdihavajo pline, se bo vsakdo lahko prepiral o učinkoviti vrednosti tega zdravila.

V vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodre vedno v pravi sedež bolezni in vsled tega je pri revmatizmu, nevralgiji, revmatičnih boleznih, okorelosti udov itd. njegova pomoč hitra in uspešna. Nadalje je tudi izvrstno sredstvo proti izvinjenju, napetosti, oteklina in t. d. in po vdrgavanju mišic, po kopeli nog odstrani vso utrujenost. V vseh lekarnah.

TRINER-JEV ANTIPURIN je zelo uspešno in pomirjujoče anti-septično sredstvo za splošno notranjo uporabo. Uporablja se za grgljanje, izpiranje ust, izpiranje ran, uljes itd. V vseh lekarnah.

Zadnja najvišja odlikovanja podeljena Trinerjevim zdravilom na mednarodnih razstavah: Zlata Svetinja — San Francisco 1915, Grand Prix — Panama 1916.

JOSEPH TRINER,

Manufacturing Chemist,

1333--1343 SO. ASHLAND AVE.,

CHICAGO, ILL.

Magdalenina kita

Francoski spisal JEAN RAMEAU.

33

(Nadaljevanje.)

— Da, da svoje sadje! — Čakaj, jaz ti bom že pokazala, sadje, jabolka in češnje!

In vsa jezna, da ne more streljati na lastnika vrta, je pomerila v dreve.

— Tukaj imaš! — Na! — Na!

Strela sta počila ter zamolklo odmevala od gora.

Tedaj se je pa zopet zablistalo in Jakobina je presenečena planila nazaj.

— Ali sem res videla, ali se mi je zdelo? — je vzkliknila. — Kaj leži tam pod drevjem?

Vsa trepetajoča je čakala novega bliska. — In ko je blisk razsvetlil noč, je vzkliknila uboga deklica.

— Vstrelila sem ga!

Da, natančno je videla Roumigasa, ležečega pod češnjo.

— Vstrelila sem ga! — Eden strelcev ga je zadel. — Po kaj je prišel v vrto? — O moj Bog, kako strašno naključje!

V prstih se ji je stisnilo šree in mislila je, da bo omedlela. Poslušala je dvomiti, toda prizor, ki ga je videla, je potrdil resnico. — Pod češnjo je ležalo truplo v visokih škornjih, kratkem jopiču in rdečo ruto krog vratu.

Tedaj pa ni mogla več premagovati same sebe.

Pri slapu je nekoga srečala. Bil je abbe Bordes.

— Ah, ali si tukaj, Jakobina? Torej sem te vendar dobil? Kje si bila? — Kaj si delala?

— Umorila sem ga! — je zakričala.

— Koga?

— Gospoda Roumigasa? — V vrto je bil. O, to je strašno!

Abbe je vsled strahu otrpnil.

— Kaj blebečeš? — Kaj govoriš? — Ali se ti je zmedlo? — Praviš, da si ustrelila Roumigasa?

— Da, da! — Jaz sem ga ustrelila. S svojim revolverjem sem ga! — Nič več se ne gane. — Sam pojdi pogledat, stric! — Sam boš videl! — Oh, kaj bi dala, če bi se motila!

Prijela je abbeja za roko in ga peljala k vrto vrčarja. Oba sta dospela do ograje.

— Počakajva tukaj! — je rekla Jakobina. — Tukaj je truplo. — Tukaj, čisto blizu!

Stala sta molče in se držala za roko. — Oba sta trepetala in niti dihati si nista upala.

— Ah! — sta zajecala in se umaknili.

Blisk je bil razsvetlil truplo. — Da, bil je res Roumigasa. Abbe je spoznal natančno njegov obraz in njegove lase. — Obraz je imel strašno nakažen. Moral je gotovo strahovito trpeti.

— Nesrečnica, kaj si storila?

— Odpusti mi stric!

— Ali se ne motiš? — Ali si bila res ti?

— Da, jaz, jaz! — Vidiš, tukaj je revolver.

— Gospod Oče nebeski! — Kaj se je zgodilo? — Stran, proč od tukaj! — Najbrže so slišali strele. — Proč! — Proč! — V kakšno brezno nesreče in sramote si naju pahnila!

Oba sta začela bežati.

— Moj Bog, moj Bog! — je stokal abbe in dvigal sutano, da ne bi padel. — Moj Bog, kakšna sramota za mojo belo glavo!

Glas mu je odzvenel. — Jakobina je natančno slišala, kako so mu šklepetali zobje. Mislila je na žandarje, na zapor in na sramoto, katere bodo deležni on in vsi njegovi sorodniki.

Ko je dospel v župnišče, je padel v obednici na naslonjač in si poiskal v tobaku malo tolažbe.

In ko je parkrat kihnil, je vstal in vzkliknil:

— Ti moraš proč! — Ti moraš od tukaj! — Tako, da veš! — O moj otrok, same žalosti bi umrl, če bi videl, da te peljajo žandarji. Pobeigni brez obotavljanja na Špansko. — Jutri bo sodišče že vse vedelo.

Zopet si je natresel tobaka v nos in zamrmral:

— Kdo bi si mislil, kdo bi si mislil!

Jakobina mu je sedla v naročje ter ga začela obupno prositi odpuščanja.

Abbe je zadobil med tem časom zopet prisotnost duha in rekel:

— Za odpuščanje me boš že drugič pisala, nesrečnica. — Zdej foras misliti samo na beg. — Vzemi plašč in kapo. — Druga ne kaže, kot da te zaupam Silveru.

— Kako, stric? — Silveru?

— No, seveda. — Komu drugemu? — Samo on pozna skrivna pota, samo on te more odpeljati na Špansko. — Sicer sta pa zdaj drug drugega vredna, ker sta oba omadeževana. Zdej se lahko poročita, če se hočeta. — Moj Bog, kdo bi si mislil!

Jakobina ni vedela, kaj bi storila samega veselja, ko je ogrinjala plašč.

— Ali je res stric? — je vpraševala neprestano. — Moj Bog, ti si pa res dober, stric.

Kaj jo je brigalo tedaj Roumigasovo truplo? — Komaj, da je mislila na to. Čina, ki ji je prinesel tako srečo, se ni mogla kecati. —

— Hitro, hitro, — je silila. — Pojdiva in poišči Silvera.

— Tukaj, vent! — je zapovedal abbe. — On je pri svojem očetu in sem ga ravnokar videl. — Tebe sem iskal pri njem. — Le previdno! — Stopaj po prstih!

Par minut pozneje sta bila že pri Montguilhemovi koči.

In ko je Jakob na stopila v kočjo, se ni obnašala kot morilka pač pa kot devica, katere vse telo je hrepenelo po ljubezni.

— Jaz sem ustrelila Roumigasa — je rekla smeje. — Pojdi, moj stric nima ničesar proti poroki. — Toda še to noč morava zapustiti Francijo.

Abbe je potrdil njene besede, in Silveru so v veselju zažarela lica.

— Torej je res? — je vprašal. — Vi ste umorila Roumigasa? — Kako dobri ste. — Poljubite mojega užaljenega očeta in mi povejte, da ste masčevali mojega brata Emila.

— Dober večer oče! — je zaklicala deklica in poljubila starca na čelo.

Abbe je bil silno nestrpen.

— Ali hočeta, da vaju bodo na meji vjeli, otroka? — je vprašal. — Le hitro, le hitro! — Prosim vaju, ne mudita se preveč.

— Niti minute ne smete izgubiti. — Silveru, vzemi osla seboj, kajti Jakobina se bo kmalo utrudila. — No, sedaj pa z Bogom! — Jaz bi pravzaprav moral iti z vama, toda če bi to storil, bi me smatrali za sokriva. — Jaz bom rajše ostal tukaj. — Duhovnik se ne sme izpostavljati nobeni sumnji. — Ah moj Bog, kdo bi si mislil! Kdo bi si mislil! — Cela Bordesova družina je onečastežena vsled pustolovstva tega dekleta. — Če bi bil že vsaj prepričan, da razen nas tukaj nihče ne ve, kdo je umoril Roumigasa! — Potem bi bila že vsaj ena naša družina neomadeževana. — Kaj ne, oče Montguilhem, da vi ne boste govorili o tem? — Prisecite mi morate, da ne boste! — Pa tudi vidva, otroka, morate molčati. Brez vsakega hrupa se podajita na pot. — Nikar ne pojdita skozi vas. — Ljudje so najbrže slišali strele in našli truplo. — Glejta, da bosta jutri zjutraj že na Špansko. — In pazita, da vaju nihče ne bo srečal. Žalostno je, žalostno. — Morda sem izgubil sedaj svojo nečakinjno. — Le osreči jo, Silveru. — Na, tukaj imaš moje mošnjo. — Pozneje vam bom že več poslal. — Le pišita mi včasih in ne delajta nikakih neumnosti. — Pozneje vaju bom že enkrat obiskal, da bom blagoslovil vaju za kon. — Predvsem pa, ne delajte nobenih neumnosti. — O moj Bog,

to razburjenje me bo spravilo v zemljo. — Ali hočete malo tobaka, oče Francois? —

Ljubimca sta se odpravila v temno viharno noč.

Peto poglavje.

Bliski so postajali redkejši. — Grom se je izpremenil v daljnje šumenje, veter se je precej polegel.

Silvere in Jakobina nista šla skozi vas, ampak sta po ovinkih dospela do votline. V dveh minutah je bil osel osedlan. Jakobina je sedla nanj, in Silveru ga je odpijal proti Španiji.

Šla sta v velikih ovinkih in slednjič prišla na cesto, vodečo ob bibenaškem hudourniku.

— Rešena sva — je rekel Jakobini. — Nikdo naju ni videl. — Le dobro sedli v sedlu. Zdej bom osla nekoliko pognal. — Udaril je parkrat osla, nakar se je spustil v dir. Sam je neprestano tekel poleg njega.

(Dalje prihodnjič.)

Slike iz zadnje ruske-poljske revolucije

(Nadaljevanje.)

Prvo vprašanje je bilo, kaj bo, če enkrat s pasivnim odporom k temu reka vlada? Kijevski generalni gubernator je dal pisno dovoljenje, da smejo ljudje iz njegovega kraja v Čenstohovo in si med potjo ogledati Varšavo ter na podlagi tega dovoljenja je tudi varšavski generalni gubernator privolil. Stalil ni niti navadnih pogojev in predpisov, kakor pri drugih romarskih pohodih. Navadno se namreč romarjem, ki gredo čez Varšavo v Čenstohovo, predpiše od policije, po katerih ulicah smejo iti ter v katere cerkve smejo mimogrede vstopiti, ko gredo iz enega kolodvora do drugega, navadno se predpiše majhne in skrite ulice, ki peljejo na kolodvor po bližnjih ovinkih. Formalno dovoljenje smo torej imeli, vendar smo bili vsi mnenja, da moramo delati z veliko previdnostjo, ker nam policija lahko v zadnjem trenutku zmeša štrono in nas pripravi v veliko sitnost.

Ko smo se dogovorili glavne reči, smo določili, kdaj se zopet svidimo in potem smo se razšli. Pred odhodom mi je rekla grofica Antonija:

— Zvečer vas pa povabim na obed. Bodite pri nas, prosim, čisto domači. Ob eni je vedno zajtrk in ob sedmih zvečer obed. Dokler ste v Varšavi, ste vedno k nam povabljeni. Kadar pridete, nas bo veselilo.

— "Mi bo prijetna čast", ji odvrnem, "žalibog pa danes zvečer ne bom mogel priti, ker moram obiskati gospoda Siedleckega."

— "Nam bo žal. Toda, kakor vidim, imate v Varšavi že mnogo prijateljev."

— "Varšava je sploh jako ljubeznivo mesto", odvrnem, "Siedlecki poznava pa že od nekega časa in spadam sploh med moje najboljšje prijatelje. To je ena najsimpatičnejših in najpoštenjših poljskih rodbin, kar jih poznam."

— "Me jako veseli, da imate take prijatelje. Torej, ako se morda premislite, prosim, pridite k nam. Pri nas bo za vas pokrito."

— "Se lepo zahvaljujem. Moj poklon!"

Poslovil sem se in odšel.

Zvečer sem šel obiskat Siedleckega.

Gospod Siedlecki je že starejši človek, jako premožen in spoštovan v celi Varšavi. Govori počasi ter premišljeno, v vsem svojem obnašanju in kretanju razodeva soidnega in razumnega moža. Po svojem političnem prepričanju je realist, ali kakor jih ljudstvo imenuje, "ugodovec", po naše bi rekli "slogaš", to je pristaš one struje, ki bi na podlagi mirnega razvoja rada naredila slogo z ruske vlado. K tej stranki pripadajo večinoma premožni veleposelniki. Splošno so to jako poštene in razumni možje, ki pa kot stranka nimajo nobenega vpliva in nobene opore med ljudstvom.

— "Kako pa mislite uresničiti svoj program?" vprašal sem ga.

— "Uresničevati ga ne moremo popolnoma", odgovoril mi je, "mi znamo samo čakati in čakati, dokler se ne bo od druge strani pričel uresničevati."

— "Vaš program je torej samo nekaj ideal, katerega uresničenje v našem ne odvisi od vas?"

— "Ne popolnoma. Mi znamo delati vsak za sebe, vzgajati otroke v dobre državljane in narodnjake, skrbeti, da ne razpršimo narodnega premoženja, ampak ga kolikor mogoče še pomnožimo ter zanjoremo ne sodelovati z vlado k ludemu."

— "Torej neke vrste pasivni odpor. Ali mislite, da boste s tem svet prenavedili?"

— "S pasivnim odporom, dragi moj, se veliko doseže, krščanstvo

je že enkrat s pasivnim odporom svet prenavilo."

— "Na vsak način je pa ta pot pasivnega odpora dolga in trnjeva. Pridobiti bi morali zanjo veliko večino prebivalstva svete ruske države. Potem šele bi se državni stroj ustavil in vi bi lahko vzeli vajeti v svoje roke ter vpeljali nov red."

— "Kaj hočemo", odvrnil je flegmatično, "revolucije delati ne moremo in druge poti ni."

— "Ali pa zamorete tudi upati, da pojde vaša mladina za vami na tako dolgočasno in dolgočasno pot s tako negotovim izidom?"

— "Mladina gre vedno svoja pota", odvrnil je melanholično, "Kako bi si pa vi predstavljali?"

— "Z revolucijo nikakor ne morem soglašati, a v vašim programu tudi ne."

— "Kaj pa potem preostaja?" me je vprašal.

— "Jaz ne vem ničesar."

— "Jaz tudi ne. Vidite, na takem stališču so pri nas vsi, ki obsojajo revolucijo. Vidite, naše stanje je nezno in mi propadamo vedno bolj. Potom mirnega razvoja delovati je nemogoče, čakati večno je brez uspeha, upanja na zunanjo pomoč ni od nikoder. Slednjič stojimo pred vprašanjem: smrt ali revolucija. Drugo je proti moji naravi, raje bi že volil prvo, smrt narodno in državljansko. Toda predstavite si, kaj pomeni ta smrt. Gre se za to, da se naš narod polagoma spremeni v neko demoralizirano beraško in proletarsko maso, brez vzorov, brez vzgoje, brez časti in brez poštenja, ki bi iskala ogleženja svoje bede v žganju ter izumirala. Pri nes se ne gre samo za jezik in za vero, ampak se gre za veliko več. Gre se za to, da se iz nekaj vladajočega naroda postala s časom neka pijava, beraška masa, ki bo polagoma izumirala in se izseljevala, kakor imamo zglede na mnogih narodih. To je naš bitji ali ne biti. Pri vas se gre v vašem narodnem boju samo le za vprašanje, če bo vaše ljudstvo govorilo v nemškem ali v slovenskem jeziku, pri nas se gre pa za vse kaj drugega."

Logika teh izvajanj je bila silna. Kaj pa? Ali ne bodo otroci, ki imajo bolj vroči kri in bolj živahen temperament kakor stariši, iz teh premis delali drugačne sklepe? Ali ne bodo oni, stoječi pred vprašanjem: smrt ali revolucija, raje izbirali revolucijo kakor smrt?

Medtem je vstopila v sobo gospodična Jadviga ter nam sporočila, da je večerja že na mizi. Torej vstanemo in gremo v obednico. Gospa je bila silno pobožna, zato je pri večerji napeljala govora takoj na cerkvene predmete ter na krščanski socializem.

— "Ali ste kaj slišali o Niemojewskem?" me je vprašala.

— "Malo."

— "Sedaj je v Varšavi na dnevnem redu Niemojewski ter svoja predavanja in ljudje se kar trgajo za vstopnice. Najprej je bila revolucija, bombe in brownin, pohodi in demonstracije, potem se je pričela doba raznovrstnih shodov in zborovanj. Zboroval se je nad vsem mogočim, zborovalo se je samo, da se je zborovalo. Ljudje so drli na zborovanja samo, da so bili na zborovanju. Bil je shod starišev in shod otrok, shod dijakov in shod hčera. Nadebne hčerke so priredile shod in pripeljale s seboj matere, da bi slišale, kakšne resnice jim bodo predavale hčere. Mlada gospodična je stopila na govorniški oder ter pričela brati levite starišem, ki ne znajo prav vzgajati svojih hčera. Ko je omenila matere, ki po mne-

Ali je vaše zdravje vredno 3 cente?



Ako trpite na slabih živcih, na žilnih ali obistnih bolečinah, na splošni slabosti, neprevaj, imate slab tek, zapiranje, glavobol, ne spite, ako zjutraj izmučeni vstajate, ako imate hroščevine v hrbtu, ako je vaša kri nečista, ako imate izpuščaje in mozole na obrazu, ako izgledate starejši kot ste, tedaj je čas, da začnete uživati

JUVITO

zdravilo.

Poslajte nam pismo z znamko za 3 cente in s svojim naslovom in mi vam bomo poslali z obratno pošto, popolnoma prosto, brez kakih obveznosti od vaše strani popolno tridnevno zdravilo, iz tega, iz čistih, zdravilnih trav sestavljenega prirodnega zdravila.

Naslov: JUVITO LABORATORY, South Hill Branch 5, PITTSBURGH, PA.

Uju ne ravnajo prav s hčerami, je zavlpl nek podletek v dvorani: "Kaj matere! Očetje so hušji!"

Sedaj je minula doba revolucije in shodov in sedaj je na dnevnem redu Niemojewski s svobodno mišljijo ter vprašanje spolnega pouka. Varšava mora imeti vedno kaj novega in menja modo kot ženska klubok. Čudno se mi zdi, da je pri nas duhovščina tako apatična ter ne nastopa in ne deluje proti. Slišala sem, da je pri vas duhovščina popolnoma drugačna. Duhovščina mora stati na čelu naroda.

"Kaj bo duhovščina storila?" uumešal se je gospod. "Škof Rop je bil miren in trazen človek ter vrhuljati še Nemece, pa so ga odpeljali z žandarji, ker ni hotel k vsemu prikliniti, kar so od njega hoteli. Župnika Borodžića so vzeli poneči s postelje in odpeljali v prognanstvo. Naš nadškof Popiel je sedel osem let v Sibiriji, ker ni hotel storiti tega, kar je želela vlada, sedaj ga pa puste pri miru v Varšavi, ker izvršuje, kar mu ukažejo. Vsak upor je samo v pogubo."

"Pa vendar od nekd mora iziti izboljšanje. Niemojewski ne bo popravljal razmer. Naj bi kak duhovnik tako nastopal kot on, toda v katoliškem duhu. Slišala sem, da po drugih krajih duhovščina nastopa v zunanosti, gre med ljudstvo, prireja shode, ustanavlja društva."

"Po drugih krajih je v drugih krajih", odvrnil je gospod. "Duhovščina nastopa povsod, kakor more in zna. Pri nas duhovščina ne zna drugega kot kar dela, ker se ne sme drugega učiti, ter ne more drugega, kot kar dela, ker ne sme. Naša duhovščina je žrtvovala in krvavela dovolj, sedaj je

na veliko plesno veselico, katero priredi društvo sv. Alojzija št. 13 JSKJ. v Bagalej, Pa., v soboto 5. oktobra v društveni dvorani v Hostetter. Pričetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za moške \$1.50, za ženske 10c in za otroke 5c. Ker je čisti dobitek ter veselice namenjen v korist društveni blaginji, zato prosimo vsa sosedna društva, kakor tudi posamezne rojake in rojkinje, da se te naše veselice polnoštevilno vdeležijo ter nam pripomorejo k boljšemu uspehu. Izražajo izvrstna česka godba iz Loyallhanna, Pa. Za dobro pijačo, ukusnih prigrizkov in prijetno zabavo bo skrbel za to izvoljeni odbor.

Opomba: Na redni mesečni seji dne 15. septembra se je sklenilo, da kateri član se ne vdeležijo veselice, najboh tukaj ali oddaljen, bo plačal v društveno blaginjo \$1.50, ker ima isto pravico kakor tukaj stanujoči. Torej na svidenje 5. oktobra ob 7. zvečer!

John Kranjčević, tajnik.

(27-30-9)

na veliko plesno veselico, katero priredi društvo sv. Alojzija št. 13 JSKJ. v Bagalej, Pa., v soboto 5. oktobra v društveni dvorani v Hostetter. Pričetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za moške \$1.50, za ženske 10c in za otroke 5c. Ker je čisti dobitek ter veselice namenjen v korist društveni blaginji, zato prosimo vsa sosedna društva, kakor tudi posamezne rojake in rojkinje, da se te naše veselice polnoštevilno vdeležijo ter nam pripomorejo k boljšemu uspehu. Izražajo izvrstna česka godba iz Loyallhanna, Pa. Za dobro pijačo, ukusnih prigrizkov in prijetno zabavo bo skrbel za to izvoljeni odbor.

Opomba: Na redni mesečni seji dne 15. septembra se je sklenilo, da kateri član se ne vdeležijo veselice, najboh tukaj ali oddaljen, bo plačal v društveno blaginjo \$1.50, ker ima isto pravico kakor tukaj stanujoči. Torej na svidenje 5. oktobra ob 7. zvečer!

John Kranjčević, tajnik.

(27-30-9)

na veliko plesno veselico, katero priredi društvo sv. Alojzija št. 13 JSKJ. v Bagalej, Pa., v soboto 5. oktobra v društveni dvorani v Hostetter. Pričetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za moške \$1.50, za ženske 10c in za otroke 5c. Ker je čisti dobitek ter veselice namenjen v korist društveni blaginji, zato prosimo vsa sosedna društva, kakor tudi posamezne rojake in rojkinje, da se te naše veselice polnoštevilno vdeležijo ter nam pripomorejo k boljšemu uspehu. Izražajo izvrstna česka godba iz Loyallhanna, Pa. Za dobro pijačo, ukusnih prigrizkov in prijetno zabavo bo skrbel za to izvoljeni odbor.

Opomba: Na redni mesečni seji dne 15. septembra se je sklenilo, da kateri član se ne vdeležijo veselice, najboh tukaj ali oddaljen, bo plačal v društveno blaginjo \$1.50, ker ima isto pravico kakor tukaj stanujoči. Torej na svidenje 5. oktobra ob 7. zvečer!

John Kranjčević, tajnik.

(27-30-9)

na veliko plesno veselico, katero priredi društvo sv. Alojzija št. 13 JSKJ. v Bagalej, Pa., v soboto 5. oktobra v društveni dvorani v Hostetter. Pričetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za moške \$1.50, za ženske 10c in za otroke 5c. Ker je čisti dobitek ter veselice namenjen v korist društveni blaginji, zato prosimo vsa sosedna društva, kakor tudi posamezne rojake in rojkinje, da se te naše veselice polnoštevilno vdeležijo ter nam pripomorejo k boljšemu uspehu. Izražajo izvrstna česka godba iz Loyallhanna, Pa. Za dobro pijačo, ukusnih prigrizkov in prijetno zabavo bo skrbel za to izvoljeni odbor.

Opomba: Na redni mesečni seji dne 15. septembra se je sklenilo, da kateri član se ne vdeležijo veselice, najboh tukaj ali oddaljen, bo plačal v društveno blaginjo \$1.50, ker ima isto pravico kakor tukaj stanujoči. Torej na svidenje 5. oktobra ob 7. zvečer!

John Kranjčević, tajnik.

(27-30-9)

na veliko plesno veselico, katero priredi društvo sv. Alojzija št. 13 JSKJ. v Bagalej, Pa., v soboto 5. oktobra v društveni dvorani v Hostetter. Pričetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za moške \$1.50, za ženske 10c in za otroke 5c. Ker je čisti dobitek ter veselice namenjen v korist društveni blaginji, zato prosimo vsa sosedna društva, kakor tudi posamezne rojake in rojkinje, da se te naše veselice polnoštevilno vdeležijo ter nam pripomorejo k boljšemu uspehu. Izražajo izvrstna česka godba iz Loyallhanna, Pa. Za dobro pijačo, ukusnih prigrizkov in prijetno zabavo bo skrbel za to izvoljeni odbor.

Opomba: Na redni mesečni seji dne 15. septembra se je sklenilo, da kateri član se ne vdeležijo veselice, najboh tukaj ali oddaljen, bo plačal v društveno blaginjo \$1.50, ker ima isto pravico kakor tukaj stanujoči. Torej na svidenje 5. oktobra ob 7. zvečer!

John Kranjčević, tajnik.

(27-30-9)

na veliko plesno veselico, katero priredi društvo sv. Alojzija št. 13 JSKJ. v Bagalej, Pa., v soboto 5. oktobra v društveni dvorani v Hostetter. Pričetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za moške \$1.50, za ženske 10c in za otroke 5c. Ker je čisti dobitek ter veselice namenjen v korist društveni blaginji, zato prosimo vsa sosedna društva, kakor tudi posamezne rojake in rojkinje, da se te naše veselice polnoštevilno vdeležijo ter nam pripomorejo k boljšemu uspehu. Izražajo izvrstna česka godba iz Loyallhanna, Pa. Za dobro pijačo, ukusnih prigrizkov in prijetno zabavo bo skrbel za to izvoljeni odbor.

Opomba: Na redni mesečni seji dne 15. septembra se je sklenilo, da kateri član se ne vdeležijo veselice, najboh tukaj ali oddaljen, bo plačal v društveno blaginjo \$1.50, ker ima isto pravico kakor tukaj stanujoči. Torej na svidenje 5. oktobra ob 7. zvečer!

John Kranjčević, tajnik.

(27-30-9)

na veliko plesno veselico, katero priredi društvo sv. Alojzija št. 13 JSKJ. v Bagalej, Pa., v soboto 5. oktobra v društveni dvorani v Hostetter. Pričetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina za moške \$1.50, za ženske 10c in za otroke 5